

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ

Η ΠΟΙΗΣΙΣ ΚΑΙ Ο ΕΡΩΣ

Ἡ ποίσις καὶ ὁ ἔρως εἶναι δύο πτερόεντες ἀδελφοί, ἐξ ὧν ἐκείνη μὲν ἔχει ἐν χερσὶ λύραν, οὗτος δὲ τόξα. Ποίσις ἀπτή καὶ μὴ δυναμένη νὰ ἀνέλθῃ μέχρι τοῦ μεγαλοτόξου τοῦ Φοίβου ἵπποδρόμου ἢ τουλάχιστον μέχρι τῆς ὑψηλῆς ἐκείνης τοῦ αἰθέρου στιβάδος, ἐν ἣ μόνον κεραινοὶ καὶ ἀετοὶ δολιχοδρομοῦσιν, εἶναι βατραχώδης λῆρος ἢ ἄμουσος ἀρπακτικοῦ ὄρνέου κρωγμός, ὡς ὁ ἔρως ὁ μὴ δυνάμενος νὰ πτερυγίσῃ εἰς τοὺς μεταφυσικοὺς τοῦ Πλάτωνος κόσμους μὴδὲ νὰ τοξεύσῃ εἰς τὰς καλλιμόρφους τῆς ἀρετῆς παρειάς δὲν εἶναι ὁ κατὰ Σοφοκλέα πάρεδρος τῶν μεγάλων νόμων τῶν κυβερνῶντων τὸν ὅλον κόσμον, ἀλλὰ χελώνη ἐν τέλμασι τρεφομένη καὶ κτηνώδης ὀρμή. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ τραγικὸς Χαιρήμων εἶπεν, ὅτι ὁ ἔρως ἔχει δίδυμα τόξα, τὸ μὲν ἐπ' **εὐαίῳνι τύχα**, τὸ δὲ ἐπὶ **συγχύσει βιοτᾶς**. Βεβαίως ὁ ἔρως τοῦ Αἴμονος πρὸς τὴν Ἀντιγόνην εἶναι ἱερὸς καὶ τὸν τοιοῦτον καὶ ὁ Εὐριπίδης δὲν κακίζει, ἀλλὰ συνήθησαν καὶ ἔρωτες ἀπρεπεῖς καὶ ἀνόσιοι, οἵτινες μυρίων συμφορῶν τῷ οἴκῳ καὶ τῇ πατρίδι τῶν ἑραστῶν αἰτία ἐγένοντο, ὡς ὁ Ἰωάννης, ὁ καλούμενος ἱερὸς διὰ τὴν Θεανῶ, ἥτις ἠρπάγη ὑπὸ Φωκέως, ὁ Λοιμὸς διὰ τὴν Χρυσίδα καὶ ἡ τοῦ Ἀχιλλέως μῆνις διὰ τὴν Βρισηίδα.

Οἱ δύο οὗτοι ἀδελφοί, ἡ ποίσις καὶ ὁ ἔρως, δὲν ἔχουσι μόνον τὴν ὁμοιότητα τῶν πτερῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῆς μανίας· διότι κατὰ τὸν Σοφοκλέα ὁ ἔρως μαινεται καὶ κατὰ τὸν Πλάτωνα ἡ ποίσις εἶναι μανία τις. Πότερος τῶν ἀδελφῶν εἶναι πρὸς τὴν μανίαν δίσκολος, φαίνεται νὰ ἀποφανθῇ τις. Βέβαιον ὅμως εἶναι, ὅτι ἑκάτερος τούτων εἶναι πιστὸς τοῦ ἐτέρου θεράπων, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τούτου, ὅτι οἱ ἐρωτόληπτοι γίνονται ποιηταὶ καὶ πλείστοι ποιηταὶ τοὺς ἔρωτας αὐτῶν δι' ἄσμάτων ἐξεδήλωσαν, ὡς ὁ Ἀλκαῖος, ὁ Μίμνερμος καὶ ὁ Ἀντίμαχος. Κατ' ἐξοχὴν ἡ Λεσβία Σαπφὼ ἐτόλμησε τὰς μυστηριώδεις τοῦ στήθους κινήσεις πρὸ πάντων τῶν ἀνθρώπων νὰ ἀπεικονίσῃ. Αἱ φράσεις αὐτῆς, ὡς ἀλλαχοῦ λέγομεν, ἴσως ἀπέρρεον ἐκ τῆς ἀγερώχου συνειδήσεως τῆς καθαρότητος καὶ ἐκ τῆς μεγαλοπρεποῦς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως, ἀλλ' ὅμως οὐχὶ μικρὸν ἐζημίωσαν τὴν σιωπὴν τοῦ γυναικείου φύλου καὶ ἔδωκαν ἀφορμὴν τοῖς μεταγενεστέροις, ὅπως οὗτοι διαβάλωσι τὴν ἠθικὴν τῆς ποιητρίας ἀξίαν. Οὐ μόνον δ' ἡ Σαπφὼ, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλον ἡ Αἰολικὴ ποίσις ἐλάμβανε τὰς ὑποθέσεις ἐκ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ

ἔρωτος· διότι οἱ Αἰολεῖς ἦσαν ἐκδοτοὶ εἰς τὰ ἐρωτικὰ καὶ δὴ οἱ Θεσπιεῖς ἐτέλουν **Ἐρωτίδια**, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι Ἀθήναια καὶ οἱ Ἡλείοι Ὀλύμπια. Μείζονα ἐλευθερίαν εἶχον αἱ Δωρίδες, αἵτινες καὶ γυμναὶ ὠρχοῦντο πρὸ τῶν νέων. Αἱ δὲ Ἰάδες συνέδεον τὴν ἐλευθερίαν μετὰ λεπτῆς τῆς διανοίας μορφώσεως, ὡς ἡ Θαρρηλία καὶ ἡ Ἀσπασία, ἥτις σοφὴ καὶ πολιτικὴ οὔσα ἐσπουδάζετο ὑπὸ τοῦ Περικλέους.

Εἶναι δὲ παράδοξον, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι, καίπερ Ἰῶνες, ὅμως ἐν μεγάλῳ περιορισμῷ εἶχον τὰς γυναῖκας, αἵτινες περιορισμένα δὲν ἐγένοντο γνωσταί, ὡς ἦσαν αἱ Ὀμηρικαί, αἱ Αἰολίδες, αἱ Δωρίδες καὶ αἱ Ἰάδες. Φαίνεται, ὅτι καὶ ὁ μέγιστος τῶν Ἀθηναίων πολιτευτῆς, ὁ Περικλῆς, ἐπεδοκίμαζε τὸν περιορισμὸν λέγων, ὅτι μεγάλη δόξα εἶναι τῇ γυναικί, περὶ ἧς ἐλάχιστος γίνεται λόγος περὶ ἀρετῆς ἢ κακίας ἐν τοῖς ἄρσεσιν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Γοργίαν, ὅστις ἔλεγεν, ὅτι πρέπει οὐχὶ ἡ μορφή, ἀλλ' ἡ δόξα τῆς γυναικὸς νὰ ἦναι γνώριμος τοῖς πολλοῖς. Ὁ καλούμενος Πελοποννησιακὸς πόλεμος, ὅστις μυρίων συμφορῶν τῷ ἑλληνικῷ γένει αἰτία ἐγένετο, καὶ τὰς Ἀθίδας διέφθειρεν, ὁ δ' Εὐριπίδης ἐκ παντὸς τρόπου πειράται, ὅπως ταύτας βελτιώσῃ. Ἀλλ' εἶναι ἀμφίβολον, ἂν ἡ μέθοδος αὐτοῦ ἔχει θεραπευτικὴν δύναμιν, διότι οὔτε τὴν χειραφέτησιν τῶν γυναικῶν συνίστησιν, οὔτε τὴν ἐπάνοδον αὐτῶν εἰς τὴν πατροπαράδοτον σεμνὴν θέσιν, ἀλλὰ τὴν ἐπίτασιν τοῦ περιορισμοῦ. Πρέπει δὲ κατὰ τὸν τραγικὸν νὰ ἀπαγορευθῇ ἡ εἴσοδος εἰς τὰς συζύγους οὐ μόνον τῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν κακῶν γυναικῶν. Καὶ ἡ χειραφέτησις ὅμως ἤγαγε τὰς Ἰάδας εἰς παρεκτροπὰς καὶ ὁ ἄγαν περιορισμὸς τῶν Ἀθίδων δὲν συνεβάλετο πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν ἠθῶν. Εἶναι δ' ὄντως λυπηρὸν, ὅτι ὁ μέγας οὗτος τραγικὸς δὲν πραγματεύεται εὐγενεῖς ἔρωτας, ἀλλ' ἀκολάστους ὀρμὰς καὶ ἀνόσια πάθη, ὡς μαρτυροῦσιν ἡ Φαίδρα, ἡ Κανάκη, ἡ Σθενέβοια, ἡ Ἑλένη, ἡ Ἀερόπη καὶ ἡ Μῆδεια. Ἐτι δὲ λυπηρότερον εἶναι, ὅτι οὗτος δὲν ἀνίκη τοῖς φαῦλοισι ποιηταῖς, οἵτινες ἀντιλαμβάνονται τοῦ κόσμου ἐν τῇ εἰδεχθεστέρῳ αὐτοῦ μορφῇ, διότι οὔτε ἐξάρσεως οὔτε τέχνης στερεῖται, ὅπως γενναίους χαρακτῆρας διαπλάσσει καὶ ὑψηλὰ συναισθήματα ἐμπνεύσει. Ἐπειδὴ δὲ τὴν ὅλην τοῦ ἀνθρώπου εὐδαιμονίαν ἐξήγησεν ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ γάμου καὶ ἐπειδὴ ἐν τούτῳ ἐδυστύχησε, κατέχεται ὑπὸ φλογοεροῦ πάθους κατὰ τῶν γυναικῶν, ὧν τὰς ἐλλείψεις πρὸ τῶν θεατῶν ἀποκαλύπτει. Κακῶς δ' ἡ τοιαύτη τοῦ βίου ἐποπτεία ὀνομάζεται πραγματισμός, διότι πραγματικὸς κόσμος δὲν εἶναι μόνον οἱ φαῦλοι, ἀλλὰ καὶ οἱ χρηστοὶ ἄνθρωποι. Ἐνια δὲ τῶν ἐγκλημάτων τῶν τραγωδιῶν τοῦ Εὐριπίδου εἶναι οὐ-

τως εἰδεχθῆναι, ὡς ὁ τῆς Φαίδρας ἔρωσ, ὥστε σπανίως μολύνουσι τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Διὰ τοῦτο ἡ προκειμένη τραγωδία ἤθελεν εἶναι ἀναξία σωφρόνων θεατῶν, εἰ μὴ ὁ ἀνόσιος ἔρωσ ἐχρονόμιεν, ὅπως ἐξάρη τὸ ἠθικὸν τοῦ Ἰππολύτου μεγαλεῖον. Ὅντως ἡ σωφροσύνη τοῦ υἱοῦ τοῦ Θησέως ἐξαιρεται εἰς ἰδεώδη μορφὴν, ἥτις εὐθύς ἐν ἀρχῇ τοῦ δράματος διαλάμπει.

Γεώργιος Μυσρογιάννης
Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου.

Π Ε Ι Σ Μ Α

Ἐγύριεν ἀποτόμως μὲ ἓνα περιφρονητικὸν ὕφος, ἀνεσῆκωσε μὲ κάποιαν ὑπερηφάνειαν τὰ κατὰμαυρα μαλλιά της, διὰ νὰ τὰ τακτοποιήσῃ δῆθεν—ἀν καὶ ἦσαν πολὺ καλὰ τακτοποιημένα—καὶ διηυθύνθη πρὸς μίαν μεγάλην πολυθρόναν, εἰς τὸ βάθος τῆς παραπλεύρου αἰθούσης. Ἐπῆρην ἐν εἰκονογραφημένον περιοδικὸν καὶ ἡ γλυκυτάτη φυσιογνωμία της, τὰ ἀστραφτερά της μάτια—οἱ ὀλόμαυροι ἐκεῖνοι κεραυνοὶ—ἐκρύβησαν πίσω ἀπὸ τὰς πυκνοτυπωμένας σελίδας τοῦ περιοδικοῦ.

Ἐκεῖνος, ἔμεινεν ὡς ἀποσβολωμένος εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν. Ἀκουμβῶν πάντοτε μὲ τὰς δύο χεῖρας εἰς τὸ κάθισμα, τὸ συχνὰ εἰς μίαν νευρικὴν σύσπασιν τῶν δακτύλων κλονιζόμενον, ἐκάρφωσε τὰ πνιγμένα εἰς ἐν θάμβος μάτια του εἰς τὰ ἀγέρωχα ἐκεῖνα νῶτα, τὰ ὁποῖα ἀπεμακρύνοντο μὲ μεγαλοπρεπῆ νωχέλειαν καὶ εἰς τὰ ὁποῖα συνετρίβοντο διὰ μιᾶς ὄλα τὰ ὄνειρά του, τὰ ὁποῖα ἐπὶ δύο τώρα μῆνας ὕφαιναν ἡ ψυχὴ του.

Ἐβώθθη. Τί νὰ εἰπῆ εἰς τὴν ἀπροσδόκητον ἐκείνην τρικυμίαν! Ἦτο συντετριμμένος τραυματίας, εἰς ἥττημένος, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα οὔτε μίαν ν' ἀρθρώσῃ συλλαβὴν.

Καὶ ἀφοῦ ἐκείνη ἐρρίφθη εἰς τὴν πολυθρόναν, ἐχαμήλωσεν ἐκεῖνος τὰ μάτια καὶ ἐστηρίχθη καλὰ εἰς τὸ κάθισμα, τὸ ὁποῖον ἠσθάνετο νὰ τοῦ φεύγῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας. Νὰ ὠμολόγῃ τὴν ἥττάν του; Θὰ συνετρίβητο ἀνευ ἐλπίδος ἐπανορθώσεως. Νὰ ἐπέμενε; Θ' ἀπεδιώκετο τῆς αἰθούσης ἐκείνης. Ἔσχε τὴν δύναμιν καὶ πάλιν νὰ τὴν ἀτενίσῃ περίλυπος, μὲ μίαν τώρα μάλιστα ἀρχομένην ἀγανάκτησιν. Ἄλλ' ὁ ἔρωσ του ἦτο ἰσχυρὸς, ἰσχυρότερος τοῦ πείσματός της. Ἐλάμμε δύο τρία βήματα καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ, ἐκάθισε πολὺ πλησίον της. Καὶ εἶδε πάλιν, ὠραιότερους τώρα, σχεδὸν γυμνοὺς τοὺς βραχιόνάς της, τοὺς εὐρώστους καὶ τορνευτοὺς βραχιόνους. τοὺς ὁποῖους δὲν ἐκάλυπτεν, ἰθὺς μὲ μᾶλλον μίαν λεπτοτάτη γάζα. Τὰ στήθη της, τὰ εἶδε περισσότερον τώρα ἀνυψούμενα ἀπὸ τὸν θυμὸν καὶ αἱ πτυχαὶ τοῦ φορέματός της, λεπτοῦ θερινοῦ φορέματος, ἐπιπτον χαριέσταται γύρω εἰς τὸ πλαστικὸν τῆς σώμα. Καὶ εἶδε τὸ κῦμα τῶν μαλλίων της—κῦμα χωρὶς τὸν ἄρρον τοῦ γήρατος—κῦμα πολυσύνθετον, ἀκράτητον, τὸ ὁποῖον ἐκλυδωνίζετο περίξ

τῆς ἰδιορρύθμου ἐκείνης κεφαλῆς καὶ ἐφίλει τοὺς κροτάφους καὶ ἐστεφάνωνε θριαμβευτικῶς τὸ μέτωπον. ὦ, ἡ κόμη της! Τὴν ἠσθάνετο νὰ γίνεταί μίαν ἄλυσσος καὶ νὰ τοῦ περισφίγγῃ τὰς χεῖρας καὶ νὰ τοῦ δένη τὴν γλῶσσαν, νὰ γίνεταί ἓνας ὄφις καὶ σιγὰ-σιγὰ νὰ πλησιάσῃ καὶ νὰ τὸν περιβάλλῃ, νὰ τοῦ ἀπομυζῇ τὴν καρδίαν.

Ἐξήκολούθει νὰ τὴν βλέπῃ ξαπλωμένην νὰ διαβάζῃ χωρὶς νὰ διαβάζῃ, νὰ κυττάζῃ τὰς εἰκόνας ἀσυνειδήτως χωρὶς ν' ἀντιλαμβάνεται. Ἡ Σφίγξ ἐκείνη εἶχε θέλησιν Ἀφροδίτης. Τὸ σκληρόν, τὸ συννεφῶδες ἐκεῖνο πλάμα ἐφαίνετο εἰς τὰ μάτια του ὡς μίαν μουσικὴ συμφωνία, ἡ ὁποία εἶχεν ἀρχίσει τόσῳ ἀπαλὰ καὶ ἐτελείωνε μὲ μίαν ἀδυσώπητον θύελλαν, μὲ μίαν ἀνυπόπτον καταστροφὴν.

Καὶ ὁ νευρικὸς ὀργανισμὸς του συνεταράχθη.

Ἰπὸ τὴν λεπτὴν γάζαν ἐβλέπε προκλητικὸν τὸ σφρίγγος τῆς σαρκὸς τῆς ῥοδολευκοῦ, τοῦ λαίμου ἐβλέπε τὰς ἀρτηρίας ἀναπαλλομένας καὶ ἐπροτίμησε νὰ διακινδυνεύσῃ τὸ πᾶν τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἀλλὰ νὰ μὴ ἀφίσῃ ποτὲ νὰ διαφύγῃ τῶν χειρῶν του ἡ λατρευμένη ἐκείνη ὄπτασία, ἡ ὁποία σχεδὸν ἔφευγε . . .

Ἀνεμνήσθη ἀστραπιαίως ποσάκις τὸν περιέβαλε μὲ τὴν γαλήνην τοῦ βλέμματός της, ποσάκις τὸν εἰλκυσε μὲ τὸν μαγνήτην τοῦ μειδιάματός του! ὦ, τοῦ ἐφέρετο τόσον καλὰ, σχεδὸν τοῦ ἐδείκνυε ὅτι τὸν ἠγάπα. Καὶ αὐτός, ἀχάριστος, διὰ νὰ τὴν κάμῃ νὰ ζηλοτυπήσῃ—ἤθελε στερεὸν τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἀγάπης του—ἐφάνη περιποιητικὸς πρὸς μίαν ἄλλην, πρὸς τὴν ὁποίαν ἀπολύτως τίποτε δὲν τὸν συνέδεε καὶ διὰ τὴν ὁποίαν τίποτε δὲν ἠσθάνετο. Πῶς νὰ αἰσθάνῃ, ἀφοῦ ὄλην τὴν ψυχὴν του, μὰ ὄλην, εἶχε συναρπάσῃ τῆς μαγίσσης ἐκείνης τὸ κάλλος, τὸ ἀπρόσιτον, τὸ αὐστηρόν, τὸ διαβολικόν, τὸν εἶχε δέσῃ ἐκείνων τῶν μωλοίων της τὸ φρέσσον μελανὸν κῦμα . . .

Κ' ἐκείνη, ἡ μόνον εἰς κορυφὰς ἀτενίζουσα, ἐπίστευσεν ὅτι ἄλλη τὴν ὑπεκαθίστα καί, ὅχι ἐκ τυφλῆς ζηλοτυπίας, ἀλλ' ἐκ πείσματος, ἐξ ἐγωισμοῦ, ἠθέλησε νὰ τὸν ἐκδικηθῇ, μὴ ἀνεχομένη καμμίαν ταπεινώσιν, καμμίαν ἄλλην ὅχι ὑπερέραν της, ἀλλ' οὔτε ἴσην.

—Μάγισσα, τῆς εἶπε μὲ ταπεινὴν φωνὴν—καὶ τὴν ἀπεκάλει πάντοτε οὕτω κατὰ τὰς ἐρωτικὰς ἰδίως ἐκρήξεις—μὴ γίνεσαι Μέγαιρα. Ἠξέσεις ὅτι κρατεῖς στὰ χεῖρα σου τὴν καρδίαν μου· μὴ τὴν ποδοπατήσῃ. Μὴ κἀνεις κατὰχρησιν τῆς δυνάμεώς σου. Δὲν ἀγαπῶ ἄλλην, ὅχι, ὅχι . . .

—Δὲν μὲ μέλει . . . Ν' ἀγαπᾶτε, κύριε, ὅσες θέλετε. . . Ὅσῳ μάλιστα περισσότερες ἀγαπήσετε, τόσῳ ὠραιότερα θὰ περνᾶτε τὸν καιρόν σας . . .

—Σόνια . . .

—Ἀρκεῖ ἐπὶ τέλους! Εἶπατε πολλὰ, μὰ πᾶρα πολλὰ λέτε . . .

—Ἄ, ναί, ὄλα τὰ λέγω, ἄμα εἰπῶ τὸνομά σου. ὦ Σόνια . . .

Καὶ ἐκρημνίσθη κάτω, σύσσωμος, εἰς τὰ γόνατα,

ἐπάνω εἰς τὸν παχὺν βελουδῖνον τάπητα. Ὑψωσεν ἰκετευτικῶς τοὺς ὀφθαλμούς, πλημμυρισμένους ἀπὸ δάκρυα καὶ ἐνηγκαλίσθη τοὺς πόδας της. . . Ἐσύρθη σχεδὸν εἰς τὰ κράσπεδα τῆς ἐσθῆτός της, ῥίγος ἐκλόνησε τὸ σῶμά του καί, ὡς καταδικος ἐπὶ τῆς σανίδος τοῦ θανάτου, ἀνέμενε τὴν χάριν τῶν χειλέων της . . .

Ἡ γυναικεία φιλαρέσκεια ἀνέζησε. Συνησθάνθη τὸ θέλητρόν της, εἶδεν ἀναγεννόμενον τὸ γόητρον μὲ τὸ ὁποῖον ἠγαλῶτιζε, συνέτριβεν ἓνα ἄνδρα τόσῳ ἀφωσιωμένον, τόσῳ καλόν, ἠθικόν· δὲν ἤθελε νὰ βλέπῃ νὰ σύρεται οὕτω ἓνας τὸν ὁποῖον αὐτὴ ἐπὶ τέλους ἠγάπα· ἐλησμώνησεν ὅτι ἦτο γυνὴ καὶ μὲ μίαν ταχύτητα, σχεδὸν ἀκροβατικὴν, τὸν ἀνήγειρε μὲ τοὺς στιβαροὺς βραχιόνάς της, καὶ ἐκεῖνος συρόμενος καὶ ἀνυψούμενος, ἔπεσεν ὀρμητικῶς εἰς τὸν λαίμῳ της καὶ ἐπάνω εἰς τὸν ἀπαλὸν πλοῦτον τοῦ στήθους της ἔμεινε λιπόθυμος. . .

Ὅταν ἔφυγεν ἐκεῖνος, ἐπῆγεν ἡ Σόνια νὰ γράψῃ εἰς τὸ ἡμερολόγιόν της, δύο τρεῖς λέξεις, ὅπως συνειθίζε νὰ κάμνῃ σχεδὸν καθὲ ἡμέραν.

Καὶ ἔγραψεν:

«Εἰς τὸν ἔρωτα, τὸ πῆσμα δι' ἓνα ἄνδρα εἶνε καταστροφὴ· διὰ μίαν γυναῖκα, θρίαμβος.»

Δ. Ι. Καλογερόπουλος

Μ Υ Θ Ο Σ

Οἱ ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων διάφοροι συγγραφεῖς ἀναφέρουσιν, ὅτι οὐδὲν ἐν Κρήτῃ ἀγρίον ὑπῆρχε θηρίον, τὸ τοιοῦτον ἀποδίδοντες εἰς τὴν ἐν τῇ νήσῳ ἐπίσκεψιν τοῦ Ἡρακλέους.

« . . . Καὶ τὰς δυνάμεις ἤθροισεν ἐν Κρήτῃ, κερκικῶς ἐκ ταύτης πονεῖσθαι τὴν ὀρμὴν· σφόδρα γὰρ εὐφυῶς ἡ νῆσος αὕτη κεῖται πρὸς τὰς ἐφ' ὄλην τὴν οἰκουμένην στρατείας· πρὸ δὲ τῆς ἀναγωγῆς τιμηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐγγωρίων μεγαλοπρεπῶς καὶ βουλόμενος τοῖς Κρησὶ χαρῖσασθαι, καθαρὰν ἐποίησε τὴν νῆσον τῶν θηρίων. Διὸ περ ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις οὐδὲν ἔτι τῶν ἀγρίων ζῴων ὑπῆρχεν ἐν τῇ νήσῳ, οἶον ἀρκτων, λύκων, ὄφεων, ἢ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων.» (Διόδωρος Σικελιώτης)

Ὅ,τι δ' ὑπὸ ἀρχαίων περὶ τοῦ Ἡρακλέους λέγεται, τοῦτο οἱ νεώτεροι, ἀποβάλλοντες τὸ προσωπεῖον τῶν μύθων καὶ τῶν φαντασιωδῶν διηγήσεων, εἰς τὴν κλιματολογικὴν τοῦ ἐδάφους κατάστασιν καὶ τὸν υπερβάλλοντα κατὰ τὴν ἀπωτάτην ἀρχαιότητα πληθυσμὸν τῆς νήσου ἐπιρρίπτουσιν.

Ἄλλὰ παρ' ὄλα τὰ μαρτύρια ταῦτα πρὸς τινων ἀκόμῃ ἐτῶν εὐρίσκειτο ἐν αὐτῇ ὄφις φοβερός, οὐτινος ἢ μὲν κερφαλὴ ἦτο μικρὰ δύο ἐπὶ τοῦ μετώπου κεράτια ἔχουσα, ἢ δὲ γλῶσσα εἰς δύο ἐσχισμένη καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ σπινθηροβάλοι καὶ πανούργως συστρεφόμενοι.

Τὸ σῶμά του ἠπλοῦτο πλέον ἢ δίπηχυ· ἐν γένει δ' εἰπεῖν ὠμοιάζε τὰ τερατόμορφα ἐκεῖνα ἐρπετά, πρὸς ἃ ο

ἀνδρεῖοι καὶ σιδηρόφρακτοι τοῦ μεσαίωνα ἰππῶται ἠναγκάζοντο συχνάκις νὰ πολεμῶσιν, ὡσάκις τοιοῦτο παρουσιάζετο πρὸ τῆς ὁδοῦ των, πορευομένων εἰς συνάντησιν τῆς ὠραίας αὐτῶν ἐρωμένης.

Ὅταν ἤμην μικρὸς ἐνθυμοῦμαι νὰ μοι διηγηταί ὁ πατὴρ μου μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸ ἐπόμενον περιστατικὸν ἀναφορικῶς πρὸς τοῦτον.

Εἰς οὐχὶ μεγάλην ἀπὸ τῆς φωλεᾶς του ἀπόστασιν ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ ὄρους εἶχε τὸ ποιμνιοστάσιόν του ποιμὴν τις, ὅστις ἀμέλγων ἀπὸ τῶν προβάτων του τὸ γάλα ἐβράζεν ἐντὸς ἀγγείων. Ἡ ὄσμὴ τούτου προσήλκυσε τὸν ὄφιν, ὁ δὲ ποιμὴν πρὸς μεγάλην του ἐκπληξιν καὶ λύπην παρετήρει κατὰ διαστήματα ἡμερῶν, ὅτι τὸ γάλα ἐδηλητηριάζετο, καθιστάμενον οὕτω ἀχρηστον πρὸς οἰανδῆποτε χρῆσιν. Ἡ περιέργειά του ὄλονεν ἠῤῥεξε μέχρις οὗ παραμονεύσας εἶδε τὸν αἴτιον τῆς τοιαύτης ἰζημίας του.

Κατ' ἀρχὰς ἐφοβήθη νὰ ἐπιχειρήσῃ τι κατ' αὐτοῦ· ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἤθελε καὶ νὰ πάσχη τὸ αὐτὸ εἰς τὸ ἐξῆς συνεφώνησε μετὰ τοῦ πανούργου καὶ δολεροῦ ἐχθροῦ του νὰ τῷ παραχωρῇ ποσότητά τινα γάλακτος, ὅπως τὸ λοιπὸν ἀφίνη ἀβλαβές. Ἡ συμφωνία αὕτη ἀρκετὸν διήρκεσε διάστημα· ὅτε τέλος ὁ ποιμὴν βαρυνθεὶς καὶ ἀπεχθανόμενος τὴν συνθήκην των, ἔπαυσε νὰ ἐκπληροῖ τὴν ὑποχρέωσιν του. Πρᾶγμα, διὰ τὸ ὁποῖον ἔμελλε μετ' ὀλίγον νὰ μεταμεληθῇ. Διότι τὸ τρομερὸν τέρας, συνθίσειν τακτικῶς νὰ λαμβάνῃ τὴν τροφὴν του καὶ μὴ εὐρὸν αὐτὴν κατὰ τὴν ἐκείσε ἐπίσκεψιν του, ἤρπασε τὸ μικρὸν τοῦ ποιμῆνος τέκνον.

Αἱ γοεραὶ τοῦ παιδίου φωναὶ ἐπικαλουμένου βοήθειαν ἐξήγειρον τὸν πατέρα, ὅστις ὀρμῆ πρὸς καταδίωξιν τοῦ ἄρπαγος· πλὴν εἰς μάτην, διότι αὐτος εἰσῆρχετο ἤδη εἰς τὴν κρυπτήν του. Ἐν τούτοις βλέπων ὁ δυστυχῆς τὸ προσφιλές του τέκνον ἐξαφανιζόμενον, τυφλὸς ἐξ ἀγανάκτησεως καταφέρει τὴν ῥάβδον του ἐπὶ τὸν κρυπτόμενον ὄφιν, μέρος τῆς οὐρᾶς τοῦ ὁποῖου ἀσπαιρὸν χωρίζεται τοῦ λοιποῦ σώματος.

Παρήλθον ἡμέραι ἕκτοτε καὶ οὗτος οὐδόλως ἐξήρχετο, ἐν ᾧ ὁ ποιμὴν καθ' ἑκάστην παρεμόνευε τὴν ἐξοδὸν του λύσασιν πνέων ἐκδικήσεως. Ἀπελπισθεὶς ὅμως παρητήθη τῆς ιδέας ταύτης, ἄτε τοῦ ἀντιπάλου του κατορθοῦντος νὰ ἀποφεύγῃ πᾶσαν μετ' αὐτοῦ συνάντησιν.

Ὁ κειρὸς διέβρινε ταχὺς ὁ δὲ φίλος μας δὲν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ τὸ δυστύχημά του, καθὼς καὶ ὁ ὄφις τὴν οὐρὰν του. Ἄλλὰ μὴ ἀρκεσθεὶς ὁ τελευταῖος εἰς τὸ πραξικόπημα ἐκεῖνο, τοῦ νὰ ἀρπάσῃ τὸ παιδίον, ἐξηκολούθησε νὰ παρενοχλῇ τὸν ποιμῆνα, ὡς καὶ πρότερον. Τότε πλέον ἡ ὀργὴ τούτου ἐφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον καὶ ἀπεφάσισεν ὀλοτελῶς νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὸν καταστροφέα του, Ἐφ' ᾧ ἐντὸς ἀγγείου ἔθηκε γάλα, τοποθετήσας συγχρόνως τοῦτο εἰς μέρος πρὸς τὸν σκοπὸν του κατάληγον· αὐτὸς δ' ὠπλισμένος διὰ χονδρῆς τινος ῥάβδου ἐκρύβη ὀπισθεν τοῦ κορμῶ μεγάλου δένδρου.

Μετὰ πάροδον ὠρῶν τιων, ἰδοὺ προβαίνει τὸ τέρας συρόμενον πρὸς τὸ δέλεαρ, καὶ ἤδη ἤρξατο νὰ ῥοφᾷ ἀπὸ

του δοχείου, οτε δι' ενός κτυπήματος, ὅπερ διὰ τοῦ ῥο-
πάλου κατηνέχθη αὐτῷ, πίπτει κατὰ γῆς εἰς μυρίας περὶ
τὴν κεφαλὴν του συσπειρούμενον σπείρας. Οὕτως ὁ ποι-
μὴν κατῶρθωσεν ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ ἐκδικηθῆ διὰ τὰ προη-
γούμενα, νὰ ἀπαλλαγῆ δὲ συνάμα ἐνὸς τόσον ἐπιφοβου
ἐχθροῦ.

Τὴν ἔννοιαν τοῦ μύθου τούτου ἀφήνων εἰς τὴν ἀντί-
ληψιν τοῦ ἀναγνώστου, ἀρκοῦμαι νὰ εἶπω μόνον, ὅτι οὐ-
δὲν ἐν Κρήτῃ ὑπάρχει σήμερον ἄγριον ζῷον· ὁ δὲ βοσκὸς
μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ ὄφραως δίκχει νῦν βίον ἥρεμον
μηδὲνα ἕτερον φόβον ἔχων.

Χαλέπα Αὐγούστος 1901.

Γεώρ. Σήφακας
Φ. Ν.

ΠΩΣ ΨΗΝΟΥΝ ΟΙ ΚΑΛΟΓΕΡΟΙ Τ' ΑΥΓΑ ;

Ὅπως ὄλος ὁ κόσμος ! θά μου ἀπαντήσετε.

Καὶ ὁμως ἀπατάσθε ! Ἀκούσατε ὅτι θὰ σᾶς διη-
γηθῶ.

Κάμωνν τὸν περίπατόν του εἰς τὸν κῆπον τῆς μονῆς
ὁ πάτερ Παχώμιος ἀνεκάλυψεν ἐν αὐγόν. Πῶς εὐρέθη
ἐκεῖ τὸ ἀντικείμενον αὐτὸ δὲν κατῶρθωθη νὰ ἐξακριβωθῆ,
γνωστοῦ ὄντος μάλιστα ὅτι ἐν τοῖς μοναστηρίοις τῶν
ἀνδρῶν ἡ εἰσοδος εἶνε ἀπηγορευμένη εἰς πᾶν θῆλυ ὄν—καὶ
εἰς τὰς ὄρνιθας ἐπομένως— ὅπως τούναντίον εἰς τὰ γυ-
ναικεῖα. Ἐκεῖνο ὁμως τὸ ὅποῖον αὐθεντικῶς δύναμαι νὰ
σᾶς βεβαιώσω εἶνε, ὅτι ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἐνέβαλε τὸν
πειρασμὸν εἰς τὴν ἀγνήν καὶ ἀμόλυτον καρδίαν τοῦ
ὁσίου Πατρὸς καὶ ὅτι ὁ ἀπηγορευμένος αὐτὸς καρπὸς
ἐγένετο ἀντικείμενον ἰδιαιτέρων περιποιήσεων ἐκ μέρους
τοῦ πτωχοῦ καλογέρου μας.

Γελᾶτε, βεβαίως, διὰ τὴν ἀφέλειαν τὴν κωμικὴν τοῦ
πτωχοῦ Παχωμίου Γελᾶτε, διότι διὰ σᾶς εἶνε
εὐκόλον νὰ φάγητε αὐγά, ὅταν σᾶς ἔλθῃ ὄρεξις, χωρὶς
νὰ σᾶς ἐμποδίσῃ κανεὶς. Δὲν συνέβαινε τὸ ἴδιον ὁμως εἰς
τὸν ταλαίπωρον Παχώμιον. . . . Οἱ κανονισμοὶ τοῦ
μοναστηρίου ζηρᾶν μόνον λαχανοφαγίαν ἐπέβαλον καὶ
δι' αὐτὸ ἐν αὐγόν εἶχε διὰ τὸν πτωχὸν καλόγερον περισ-
σοτέρην ἀξίαν παρ' ὅσην δι' ἡμᾶς τὸ μαυροχάβιτρο !
Ἄλλὰ μήπως ἦτο μόνον αὐτό ; Ἄς παρέβαινε, ἔστω,
τὸν κανονισμόν Πῶς νὰ τὸ ψῆσῃ ὁμως χωρὶς νὰ
ἐννοηθῆ ; Τὴν ἡμέραν ἦτο ἀδύνατον τοῦτο διὰ τὸν φό-
βον τῶν Ἰουδαίων, τῶν καλογέρων ἠθελον νὰ εἶπω . . .
Μόνον τὴν νύκτα ἤλπιζεν. . . .

Ἠρκέσθη λοιπὸν νὰ τὸ κρύψῃ, ἐπιμελῶς, εἰς μίαν
γωνίαν τοῦ κελλίου του καὶ ἐπερίμενε τὴν νύκτα. . . .

Μετὰ τὴν συνήθη ξηροφαγίαν, τὸ βράδυ, οἱ ὅσοι
πατέρες καὶ ὁ πάτερ Παχώμιος ἀπεσώρθησαν εἰς τὰ κελ-
λία των. Ὁ ὁσὶός μας, μετὰ μυρίων προφυλάξεων, ἀπέ-
συρεν ἐκ τῆς κρύπτῃς του τὸ πολυτίμου εὔρημα καί,
κρατῶν αὐτὸ μεταξὺ τῶν χειρῶν, τὸ ἔβλεπε καὶ ἔλιγώ-

νετο. . . . Πῶς νὰ τὸ ψῆσῃ ὁμως ; Θὰ ἦτο ἠναγκασμέ-
νος νὰ μὴ ἀπολαύσῃ τῆς ἡδονῆς ἣτις τῷ παρείχτο ;

Ὁ πτωχὸς Παχώμιος μετ' ἀδημονίας ἔβλεπε παρερ-
χόμενον ἄνευ ἐλπίδος τὸν χρόνον καὶ μετ' αὐξούσης ἐπι-
θυμίας παρετήρει τὸ ἐν ταῖς χερσὶ του ποθητὸν φόν, χω-
ρὶς νὰ δύναται ὁ ἀτυχῆς νὰ ἰκανοποιήσῃ πλὴν τῆς ὀρά-
σεως καὶ τὴν κοιλίαν.

Τὸ κηρίον ἀμυδρῶς ἐφώτιζε τὸ κελλίον καὶ ὁ Παχώ-
μιος εἰς τὸ ἡμίφως αὐτοῦ μετ' αὐγὸν εἰς χεῖρας ἐφαί-
νετο ὡς μάγος τοῦ μεταίωνος ἢ ὡς ἀλχημιστῆς σκεπτό-
μενος διὰ τὴν φιλοσοφικὴν λίθον, ἢ μᾶλλον . . . τὴν
πέτραν τῆς κλάσεως, τὸ αὐγόν.

Τί τὰ θέλετε ὁμως ! . . . Τὰς τέχνας ἢ ἀνάγκη κατ-
εργάζεται. . . . Τί ἐσοπίσθη νομίζετε ;

Παρατηρῶν τὴν κλειδαριὴν τῆς θύρας ἐσκέφθη ὅτι ἡ
λαβὴ τοῦ κλειδίου ἐσχημάτιζε καλὸν στήριγμα, ἐπὶ τοῦ
ὁποίου ἂν ἔθετε τὸ αὐγόν θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ ψῆσῃ τῇ
βοηθείᾳ τῆς φλογὸς τοῦ κηρίου ! Δὲν ἦτο ἄσχημος ἢ σκέ-
ψις καὶ ἀπεράσιε νὰ τὴν θέσῃ εἰς πρᾶξιν. Καί, ἄμ' ἔπος
ἄμ' ἔργον. ἐξάγει τὸ κλειδίον, θέτει ἐντὸς τῆς λαβῆς τὸ
αὐγόν καί, κρατῶν αὐτὸ ὑπεράνω τῆς φλογὸς τοῦ κηρίου,
τὸ ἔψηνε βραδέως.

Ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ διάβολος, κάμωνν τὴν τα-
κτικὴν του περιπολίαν εἰς τὸ μοναστήριον διὰ νὰ σκην-
δαλίση τοὺς πατέρας, διῆλθε πρὸ τοῦ κελλίου τοῦ ὁσίου
μας σκεπτόμενος ποῖον πειρασμὸν νὰ ἐμβάλῃ εἰς αὐτόν,
ἐπειδὴ δὲν τὸν ἐχῶνευ μετὰ τὰς προσευχὰς του, τὰς νη-
στείας καὶ τὰ λιθανίσματα.

Ἄλλ' ὅταν εἶδε τὸν καλόγερον ψήνοντα κατὰ τὸν
καινοφανῆ αὐτὸν τρόπον τὸ αὐγόν, τὰ ἔχασε ! Τοιαύτην
κατεργαρίαν μὴδ' αὐτὸς ποῦ ἦτο διάβολος δὲν ἠθελεν
ἐπινοήσῃ ποτέ ! Ἐκπληκτος καὶ κατησχυμένος διότι ὁ
καλόγερος τοῦ ἔβαλε γυαλιά, ἐσκέφθη ὅτι ἦτο ἐντελῶς
περιττός αὐτὸς ἐκεῖ καί, μὴ τολμήσας νὰ τὸν διακόψῃ,
ἐπῆρε τὰ βρεμμένα του καὶ ἔφυγε !

Ἔτσι ψήνουν οἱ καλόγεροι τ' αὐγά, φίλε μου ἀνα-
γνώστα ! Σατανᾶς δὲ ὁ ἑωροκῶς μεμαρτύρηκε.

Γεώρ. Π. Κασιόφός

Ὅπως τὸν δίδηρον κατατρώγει ἡ σκωρία, οὕτω τὸν κα-
κὸν ὁ φθόνος.

Ἡ ἐμπιστοσύνη εἶνε ὡς ἡ ζωὴ : ἀπαξ ἐγκαταλείψασα
ἡμᾶς οἰχεται διὰ παντός.

Ἡ φιλαργυρία παρὰ τῷ γέροντι δὲν ἔχει κανένα λόγον.
διότι οὐδὲν μωρότερον τοῦ νὰ αὐξάνῃ τις τὰ ἐφόδια τοῦ
ταξιδίου καθ' ὅσον ἐλαττοῦται τὸ διάστημα πρὸς συμ-
λήρωσιν αὐτοῦ.

Ῥωσικὴ τις παροιμία λέγει ὅτι ὑποδέχονται τὸν ἄν-
θρωπον κατὰ τὸ ἐνδυμα τὸ ὅποῖον φέρει, καὶ τὸν ἀποχαι-
ρετῶσι κατὰ τὸ πνεῦμα τὸ ὅποῖον ἐδειξε.

ΣΤΡΟΦΕΣ

2

Ποιὰ μᾶς καλεῖ σκλάβων φωνὴ
Καὶ ποιὰ φωνὴ μᾶς δέει;
Μὴν τοῦ τύραννου φωνή,
Τοῦ χάροντα ἢ φοβέρα;
Μὴν εἶν τοῦ Ὁραίου ἢ ψυχῆ
Καὶ τοῦ Δικαίου ἢ μητέρα;

Μέσ στήν καρδιὰ τῆ θάλασσα
Τὸν οὐρανὸ στὰ μάτια
Καὶ γύρω τραγονδιοῦ εὐωδιά
Καὶ μαγικὰ παλάτια
Ὅρειον χυλιοπόθητον
Καὶ πεθαμένον ὄρειον !

Ποιὰ μᾶς καλεῖ σκλάβων φωνὴ
Καὶ ποιὰ φωνὴ μᾶς δέει;
Τοῦ Ὁραίου ὁ Ἥλιος μᾶς καλεῖ
Καὶ τοῦ Δικαίου ὁ Ἥσκιος
Δροσίζει μας καὶ μόνον
Τὸν πλειὸν μεγάλον ἢ σκλαβιά
Ἡ ἀλήθεια δίνει πόρον !

3

Τοῦ ἡλίου τοῦ πεντάκαλον τὰ πλούσια δῶρα
Μ' ἀπλοχεριὰ δοσμένα σὲ βλαστάρια μύρια.
Ὡ ὑπέρτατη χαρὰ τὸ κορφολόγημά τους !
Στὰ μάτια σιγοβρέχει τ' ἀμίλητα δάκρυα
Καὶ τ' ὄνειρο ἀνασταίνει τὸ γλυκύτατο.
Ἄσπιδες λαμπερόχρωμες, βέλη καὶ ἄρματα
Στὸν ὑπέρκαλον ἡλιο ὑψωμένα ἀντίκρον,
Κρύβουνε μύρια κρίματα γύρω στὴ χώρα,
Μαῦρα στάζονε αἵματα τῆς δικαιοσύνης
Καὶ ρίχνουν κάτωθι τους μαῦρον τρανὸν ἤσκιο.
Πρὸς τὴν Ἀύρη καὶ πρὸς τὴ Νύχτα ἴδια καὶ
[ὁμοίᾳ

Μιὰ θάλασσα φωνές, μιὰν ἄβυσσο λαχτάρεις
Ὡ Προμηθεά δουλευτὴ καὶ ἀντάρτη Προμηθεά,
Ἄντρειά τὸ πρῶτο καὶ τὸ δεύτερον Ἰδέα,
Μαζὴ τὰ δνὸ σας, ἐνωμένα κἀνετε
Τὴ Δευτεριά, τὴ Δευτεριά τὴ μάγισσα !

Χρ. Βαζλέντης

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ νεωτέρα ποίησις ἀνεφάνη ἤδη ἀπὸ πῆς πώσεως
τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκαλλιεργεῖτο δὲ καθ' ὅλην
τὴν ἐποχὴν τῆς δουλείας· τῆς ἐποχῆς ταύτης τὸ ἀρι-
στοτεχνικὸν εἶνε ὁ Ἐρωτόκριτος· διαπνέει τὸ ὄλον ἔργον
Ὁμηρικὴ χάρις καὶ ἀθωότης, εἰς πλείστα δὲ μέρη λυρι-
σμοῦ καὶ πάθος ἐκτακτα. Μετὰ τὸν Ἐρωτόκριτον ἀνα-
φαίνονται τὰ δημοτικὰ ἄσμα .α. μεταμορφούμενα ἤδη
εἰς κλέφτικα τοιαῦτα, ἀπὸ ἀπλῶς οἰκογενειακά. Ἐξέτι-
μησε ταῦτα πρὸ πολλοῦ ἡδὴ ἡ Εὐρώπη· διάσημοι δὲ σο-
φοί, ἀρχηγοῦντος τοῦ Φωριέλ, τελείως ἀντιληφθέντος τοῦ
μεγαλείου αὐτῶν, ἀπησχολήθησαν περὶ αὐτῶν, κατήρτισαν
τελείας συλλογὰς καὶ λεπτεπιλέπτως τὰ ἐσχολίασαν. Τὸ ἀ-
ξιοπαρατήρητον ὁμως εἶνε ὅτι τὰ ποιήματα ταῦτα δὲν δια-
κρίνουν μόνον μεγάλα καὶ γενναῖα ἰδέαι αἰτινες ἦσαν φυσι-
κὰ γεννήματα τῆς ἐλευθέρως ζωῆς τῶν Κλεφτῶν, ἀλλὰ καὶ
παρατηρητικότης τῆς φύσεως ἀπροσδόκητος. Ἐν γένει
ἐκ τῶν ποιημάτων τούτων ὅσα ὀφείλονται εἰς στιγμιαίαν
καὶ ἀπρομελέτητον ἐμπνευσιν εἶνε τέλεια, ὑποδείγματα
ποιήσεως ἀνεπερβλήτου, Παρατηρεῖται μάλιστα ὅτι τὰ
ποιήματα ταῦτα, ἐνὸσφ προχωρῆ τις πρὸς τὴν Ἐπανά-
στασιν, ὅτι εἶτι μᾶλλον τελειοποιούνται, φθάνουσι δὲ εἰς
τὸ κατακόρυφον ἀκριβῶς εἰς τὰς παραμονὰς ταύτης, ἐκ
τοῦ ὁποῦ τρανῶς μαρτυρεῖται ὅτι ἡ ἰδέα τῆς Ἐλευ-
θερίας ἐκκαθαίρει καὶ ἀγαπτύσσει τὴν ποίησιν. Ἀκρι-
βῶς δὲ ἡ Ἐλευθερία ἐν ὄσφ βαίνωμεν πρὸς τὴν Ἐπα-
νάστασιν μεγαλειτέρην λαμβάνει ἐπίδοσιν (παραδόξως
ὁ ἄλλως κριτικώτατος Φωριέλ, ἔχει ἀντίθετον ἰδέαν

περὶ τῆς πορείας τῆς τελειότητος τῆς Δημόδους Ποι-
ήσεως). Διὰ ταῦτα ὁμως ἀκριβῶς καὶ ἡ μετὰ τὴν
Ἐπανάστασιν ποίησις, ἕνεκα, ἀναμφιβόλως, τῆς εἰς τὰ
Πράγματα τῆς Ἑλλάδος ἀναμιξέως τῶν ξένων, καὶ
ἠθικῆς δουλείας ταύτης πρὸς αὐτοὺς δὲν ἔχει τὰς
χάριτας τῆς πρὶν ποιήσεως. Καὶ αὕτη ἡ ποίησις τοῦ
Σολωμοῦ καὶ τοῦ Κάλβου, τοῦ Σπ. Τρικούπη καὶ τῶν
Σούτσων, τοῦ Ζαλακώστικ, καὶ αὐτοῦ τοῦ Χριστοπούλου
ἔχουσι κᾶτι τὸ χονδρὸν, τὰ ἀξέστον, τὸ ἐκζητημένον.
Γενικῶς διακρίνει πᾶς τις εἰς τὴν ποίησιν αὐτῶν, ὅτι
οὗτοι γράφουσι ποιήματα, φερόμενοι ὑπὸ τῆς ἀκαταδα-
μάστου ἐξάρσεως τῆς Ἐποχῆς χωρὶς νὰ ἔχουσι τὴν ψυ-
χὴν των καλλιεργήσῃ πρὸς τοῦτο. Μετὰ τὴν ἠθικὴν ὁμως
ἐκείνην ὑποδούλωσιν τοῦ ἔθνους, ἀνέτειλαν ἡμέραι ἐλευ-
θερώτεραι, καὶ ἀμέσως ἀνέλαμψεν νέα ποίησις, μετὰ πε-
ρισσοτέρως λάμψεις, μετὰ μεγαλειτέρην χάριν, καὶ μετὰ λε-
πτότητα ἐκφράσεων μαγευτικωτέρων. Ἦδη ὁ Παράσχος
δὲν κεραυνοβολεῖ μόνον πλέον διὰ μεγάλων ἰδεῶν, ἀλλὰ
μαγεύει, ψάλλει. Ἐπίσης καὶ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Βαλα-
ωρίτου καὶ τοῦ Γρυπάρη ἡ ποίησις εἶνε λεπτοτέρα, τε-
χνικωτέρα, ἀποβλέπει πρὸ πάντων εἰς τὴν χάριν. Τοὺς
ποιητὰς τούτους ἀνήκοντας εἰς τὴν δευτέραν μετὰ τὴν
Ἐπανάστασιν γενεάν, διαδέχονται οἱ τῆς τρίτης γενεᾶς,
οἱ ποιητὰι τῶν ἡμερῶν μας. Οὗτοι ὡς ἡ Ἐποχὴ βαθ-
μηδόν, ἀναζητοῦσε νὰ ἀναβαπτισθῇ εἰς τὴν προγονικὴν
ψυχὴν, καίτοι καταπληκτικῶς πρὸς νεωτερισμοὺς τεί-
νουσα, ὡς ἄλλως καὶ ἀρμόζει, διότι τυφλὴ προσήλωσις
εἰς τὸ ἀρχαῖον εἶνε δεῖγμα ἐλλείψεως ἰδίας ζωῆς, φέρε-
ται πρὸς τὰ ἀρχαῖα ἰδεώδη καὶ τούτων τὴν χάριν καὶ

τήν φυσικότητα επαναλαμβάνει βαθμηδόν αποκαθαιρόνται τῆς ἐλαχίστης ἐθνικῆς ἐπιρροῆς, καὶ διατελοῦντες ὑπὸ τὴν ἀνεπηρέαστον ἐπίδρασιν τῆς καθαρᾶς Ἑλληνικῆς ἰδέας, παράγουσιν ἔργα τελειότερα, ζωντανώτερα καὶ φυσικώτερα. Ἐξαιρεῖται ἡ ποίησις τοῦ Παράσχου, τῆς ὁποίας ἡ χάρις καὶ ἡ ζῶη εἶνε ἀνεφύκτος. Ἄλλὰ καὶ τούτου κατὰ τὴν δύναμιν ὁ Χ. Βαρλέντης, εἶνε ὑπέρτερος. Διὰ τοῦτο ὑπάρχουσι σήμερον ποιηταί, ἂν μὴ συστηματικώτεροι, ἀναμφιβόλως ὁμοῦ χαριέστεροι καὶ τεχνικώτεροι, ὡς ὁ Βυζιηνός, ὁ Δροσίνης, καὶ φιλοσοφικώτεροι ζωηρότερας ἀναπαραστικότητος, ὡς ὁ Χ. Βαρλέντης καὶ ὁ Μαρτζώκης. Ὅλίγα παραδείγματα ἀποδεικνύουσι σαφῶς τὴν ὑπεροχὴν τῆς Νεωτέρας Ποιήσεως βαιούσης ἀλματιδὸν πρὸς τὴν πρόδον, καὶ μετὰ τὴν ἔρμη, ὥστε ἄνευ ἐπιφυλάξεως δύναται τις ν' ἀποφανθῆ ὅτι μόνη ἡ σημερινὴ ποίησις μετὰ τῆς ἠθοποιῆς ἀρκοῦσι νὰ μαρτυρήσωσι περὶ τοῦ μέλλοντος μεγαλείου τοῦ Ἑθνους.

Δυστυχῶς ὁμοῦ δὲν δύναται τις τὸ ἴδιον νὰ εἴπῃ περὶ πάντων τῶν ποιητῶν τῆς Ἐποχῆς. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν διατηροῦσιν ὡς ὁ Παλαμᾶς, ὁ Πολέμης, ὁ Σπρατήγης κλ. τὴν σχολαστικότητα καὶ τὴν ἐκζητήσιν τῶν Σούτσων, σπερουνται δὲ ἐντελῶς γλυκύτητος καὶ τέχνης ποιητικῆς, ἐνῶ πολλάκις ἀπαντᾷ τις εἰς τὰ ποιήματά των μεγάλας καὶ ὠραίας ἰδέας ἔρρακωμένας ὁμοῦ καίτοι οἱ ποιηταὶ ἀριστοκρατορονοῦσιν. Ἄλλὰ εὐκόλως ἐξηγεῖται τὸ πρᾶγμα, ἂν λάβῃ τις, ὑπὸ ψιν, ὅτι πάντες οὗτοι ἐγένοντο ποιηταί, ὅχι διότι εἶχον φυσικὴν ἔμπνευσιν, ἀλλὰ διότι ἐγοητεύθησαν ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀριστουργημάτων εἰς ὧν τὴν μελέτην ἐπεδόθησαν· ὅτι δὲ πράγματι τοῦτο τοὺς ἔκαμε ποιητάς, τοὺς πλείστους πούλαχιστον, τὸ μαρτυρεῖ ἡ συλλογὴ ὁ «Παρνασσός» εἰς αὐτὸν θὰ εὑρηται πλείστους ὄσους ἄλλους τοιοῦτους ὑποβολιμαίους ποιητάς· πάντες οὗτοι ἐγραψαν ποιήματα ἐκ γοητείας ἀπλῆς. Εὐτυχῶς συνήσθθησαν τὴν ἀδυναμίαν των καὶ ἀπηρνήθησαν τὰς μούσας, ἐγένοντο δὲ ἰδιώται· οἱ ἄλλοι ὁμοῦ ἐγωιστικώτεροι, ἐνέμεναν εἰς τὴν μανίαν, καὶ ἐξακολουθοῦσι θεωροῦντες ἑαυτοὺς ποιητάς.

Ἴδου παραδείγματα τῆς νεωτέρας ἀληθοῦς ποιήσεως. Πρῶτος ἔτυχε ὁ συμπαθὴς Γ. Βυζιηνός, ὁ χθὲς ἐτι ἀποθανὼν ἐκ φρενοβλαθείας. Τὸ ποίημά του τὸ «παραδείγματα» δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον ὅχι μόνον διὰ τὴν εὐτραπείαν, τὴν χάριν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν εὐστοχίαν τῶν λέξεων. (ἀκολουθεῖ)

Η ΔΙΑΝΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ

Α'.

Ἐκεῖ, παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν, εἶχον τὴν ὠραίαν εὐτυχίαν νὰ διανύσω τὴν ὑψηλὴν συγκίνησιν τῆς διετοῦς ὑπηρεσίας, ἐκεῖ, εἰς τὴν Διλοχίαν καὶ Νοσοκομεῖον παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν ἐνθα ὑπάρχει μέρος τι τῆς μεγάλης στρατιωτικῆς μῆτρας ἐν ἣ χύνεται ἡ ἀμορφος μάζα τῶν νέων διὰ νὰ χαλκευθῶσι στρατιῶται καὶ διαδώσωσι κατό-

παν ἀπολυόμενοι τὴν χαλκίνην ἀντοχὴν καθ' ὅλην τὴν χώραν, ἐκεῖ ἔλθε ἀναγνώστα νὰ γευθῆς συγκίνησιν ἄγνωστον, ὑπερτέραν πάσης ἄλλης, ἢν δύνασαι νὰ ζητῆς ἴσως ἐν στιγμῇ φιλικῆς συνειδήσεως μετὰ τοῦ ἀληθοῦς ἑαυτοῦ σου καὶ τοῦ γελοίου ἀνθρωπαρίου τῆς νεωτέρας δειλῆς καὶ ἀνάνδρου ψευδοζῶης, ἢν διάγεις.

Ἐλθὲ νὰ ἐξυπνήσεις μὲν τὴν γλυκεῖαν μουσικὴν τῆς Διάνας, ἥτις θὰ σοὶ ἐμπνεύσῃ τὴν δροσερὰν συγκίνησιν τῆς εὐρωστίας ἥτις ἀοπνέεται ἀπὸ τὸ εὐπλαστον σῶμα τῆς κυνηγέτιδος Διάνας, ἔλθε νὰ γυμνασθῆς, νὰ παρακολουθήσῃς τὴν στρατιωτικὴν ζῶην τοῦ ὀπλίτου, τοῦ φρουροῦ, νὰ βυθισθῆς εἰς τὸν κόσμον τῆς δυνάμεως τῆς ἀληθείας καὶ τῆς φυσικῆς ἀνδρείας, ἥτις κρύπτεται κληρονομικῶς ἐντός σου, ὑπὸ τὴν πλαστὴν ἐπιφάνειαν τῆς δειλῆς ἀνανδρίας τοῦ νεωτέρου νεοελληνικοῦ ψεύδους, τὸ ὁποῖον ἀπειλεῖ νὰ μᾶς πνίξῃ καὶ τὸ ὁποῖον βεβαίως θὰ διώξωμεν λίαν ταχέως ἀπὸ τὴν εὐγενῆ ζῶην τῆς πατρίδος μας.

Ἄν ὑπάρχει συγκίνησις ἀληθῆς καὶ βαθεῖα αὕτη εἶνε μόνη ἐκείνη ἥτις προέρχεται ἀπ' αὐτὴν τὴν φύσιν ἡμῶν, ἀπ' αὐτὰ τὰ ἄδυτα μύχια τῆς ὑπάρξεώς μας, ἢν ἐλάδομεν κληρονομικῶς ἀπὸ γενεᾶς πολεμικῆς, ἀπὸ παρελθόντος πολεμικοῦ, σπαρτιατικοῦ ὅσον καὶ ἀρματοῦ. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὰς ὑψηλὰς συγκινήσεις τοῦ ἀνθρώπου, ἡ πεινχρὰ τῆς ἀτομικότητος ζῶη ἐκλείπει, καὶ ἀναζῆ μόνη ἡ ἐν ἡμῖν κληρονομικὴ ζῶη τοῦ παρελθόντος, ζῶη βαθεῖα ὅσον καὶ ἀόριστος πληροῦσα τὴν ὑπαρξίν μας μὲ βαθείας συγκινήσεις, δύνασθε νὰ φαντασθῆτε ὁποῖας παλαιὰς καὶ γλυκεῖας συγκινήσεις δὲν ἀναδίδει ἐκ τοῦ βάθους τῆς ἐλληνικῆς ζῶης, ἡ στρατιωτικὴ συγκίνησις τοῦ ὠραίου ἐκείνου σπαρτιατικοῦ βίου, ὃν εἶχον καὶ γὰρ τὸ εὐτύχημα νὰ διανύσω ἐπὶ διετίαν ἐκεῖ, παρὰ τὴν αἰωνίαν ἀκρόπολιν.

Δὲν γνωρίζω πόθεν ν' ἀρχίσω μεταδίδων τὴν συγκίνησιν ταύτην εἰς τοὺς μὴ εὐτυχίσαντας νὰ γευθῶσιν αὐτὴν, αὐτοπροσώπως. Ἡ ἀρχὴ τῆς στρατιωτικῆς ἡμέρας εἶνε ἡ φυσικώτερα ἀρχὴ τῶν στρατιωτικῶν διηγήσεων, ἃς ἀρχίσω μὲ τὸ γλυκὺ σάλπισμα τῆς Διάνας, τὸ ὁποῖον ἐδῶ, παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν ἐρχόμενον μακρόθεν τὴν πρωΐαν, ἐκ τῶν παραπηγμάτων τῶν Πυροβολικῶν Συνταγμάτων, ἔχει τόσον γλυκὺ, τόσον λεπτῶς ποιητικὸν θέλητρον, ὥστε μόνη αἰθερία τις μουσικὴ σύνθεσις θὰ ἠδύνατο ἐπιτυχῶς νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ.

Β'.

Ἐαρινὴ πρωΐα, μὲ κάλλος καὶ λεπτὴν διαύγειαν ὄνειρον ἑαρινῆς πρωΐας, πρὶν ἀκόμη ἐξυπνήσῃ ἡ ζῶη ἡ φύσις καὶ ἡ αὐγὴ, θωπεύει τοὺς εἰς τὸ προαύλιον ὑπαιθρίως κοιμωμένους στρατιώτας, ἐνῶ ἐγὼ εἰς τὴν ἀπόλυτον σιγὴν τῆς τετάρτης πρωϊνῆς ὥρας ἀναγινώσκω εἰς τὰ ἄγρια καὶ μειδιῶντα πρόσωπά των τὰ κρύφια των πρωϊνὰ ὄνειρα τῆς στρατιωτικῆς των νεότητος, ὄνειρα ἐφόδων, ὄνειρα δόξης, ὄνειρα πολεμικῶν σφαγμῶν καὶ φιλημάτων ἔρωτος.... Εἶνε ἀκόμη λεπτῶς καὶ ἐλαφρῶς διαυγῆς ἡ ἀρχομένη λάμψις τῆς πρωΐας, τὰ πουλιά δὲν ἐξεδιόλωσαν ἀ-

κόμη τρελλὰ τὸν ἔρωτά των, ὁ τυμπανιστὴς τῆς Διλοχίας δὲν ἐκρουσεν ἀκόμη τὸ ἐγερτήριο τυμπάνισμα οὔτε ἡ ζῶη τῆς πόλεως ἐδειξεν ἀκόμη ἀπομεμακρυσμένα σημεῖα ζῶης. Τὸ πᾶν κοιμᾶται, καὶ αὐτοὶ οἱ αἰῶνες, οἵτινες διηγούμενοι ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Ἀκροπόλεως τὸ κάλλος τοῦ μεγαλείου ἐν τῇ εὐγλώττῳ σιγῇ τῶν ὑψηλῶν συγκινήσεων ἐφαίνοντο πρὸς στιγμῆν, βυθισμένοι εἰς ὕπνον βαθύν, εἰς ὄνειρα ὡσαύτως ἑαρινῆς πρωΐας.... Ζῶη καὶ φύσις ἐκοιμῶντο ἐν ἀπολύτῳ σιγῇ βυθισμένοι εἰς ὄνειρα αἰθερούφαντα καὶ μόλις ἡ πρώτη ψυχρὰ πνοὴ τῆς ὀλοόρουσου πρωϊνῆς αὔρας ἐξυπνήσασα μετὰ τῶν δροσοσταλάκτων φύλλων ἐξεχύθη νὰ θωπεύσῃ τὰ μέτωπα τῶν κοιμωμένων ὀπλιτῶν, φέρουσα ἐπὶ τῶν πτερυγῶν τῆς τὴν εὐωδίαν τῆς σκιερᾶς δρόσου τοῦ ἀέρος τῶν δένδρων καὶ ἀποτελοῦσα τὴν πρωτοπορείαν τῆς πρώτης φωτεινῆς καὶ ἠχητικῆς δονήσεως τοῦ ἀέρος ὃν ἡ πρώτη ἡλιακὴ ἀκτὴς ἄνωθεν τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ τὸ πρῶτον σάλπισμα κάτωθεν αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν παραπηγμάτων (διεπέρασαν ἐλαφρᾶ, ἀπομεμακρυσμένοι).

Τὸ πρῶτον φῶς λαμβάνουν πρῶται αἱ ὑψηλαὶ κορυφαί, ἡ δὲ πρώτη ἀκτὴς τῆς χρυσοῦς ἀνατολῆς ἐφότισε πρῶτην τὴν χρυσοῦν ἐκ τοῦ χρόνου κορυφὴν τοῦ Παρθενῶνος, ἐθάλασθη ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐσκορπίσθη ὡς φωτοστέφανος ἐν γλυκεῖα περὶ αὐτὴν ἀποθεώσει, ὡς ὄνειρον κάλλους χρυσακτινοῦ ἰδεώδους, ὅπερ ἡ ἀνθρωπότης ὄνειροπολεῖ εἰς τὰς λεπτοτέρας ἐξάρσεις των πρὸς τὸ αἰώνως φυσικὸν καὶ ἀπλοῦν ὠραῖον πτύσεων αὐτῆς.

Ἦτο ἐν σύμβολον· καὶ ἐὰν δὲν εἶχομεν τὴν οὐρανωτέραν τῶν σημαῖων, ἡ Ἀκρόπολις δεχομένη τὴν ἀκτὴν τοῦ ἡλίου τῆς ἐλευθερίας ἐν ἀποθεώσει ἐντὸς κυματισμῶν φωτός, θὰ ἦτο ἡ θαυμασιώτερα παράστασις τῆς ἐλληνικῆς πατρίδος, αὐτὰ ἡ ἰδέα, οὕτως εἰπεῖν ἡ ψυχὴ τῆς.

Ἄλλ' ἐνῶ ἡ ἀποθέωσις αὕτη ἐλαμπεν ὄνειρῶδες πρὸ ἐμοῦ ὡς μυστικὴ σημαία τῆς πατρίδος, μακρόθεν σιγανὴ καὶ διαυγῆς ἡ φωνὴ τῆς σάλπιγγος διεπέρα τὴν ἀτμοσφαιρὰν ἐλαφρᾶ, ἀντηχοῦσα δὲ παρετεινέτο εἰς τὰ πέριξ, σημαίνουσα τὸ ἐγερτήριον τῶν πυροβολητῶν. Οἱ ἦχοι διεδέχοντο μὲ στρατιωτικὴν τινα ἀρμονίαν ἀλλήλους, τόσον γλυκεῖαν συγχρόνως καὶ ἐντονον, τόσον λεπτὴν συγχρόνως καὶ πολεμικὴν, ὥστε ὀλόκληρος μάγος κόσμος ὄνειρων δόξης καὶ πολεμικοῦ παρελθόντος ἐφέρετο ἐν τῇ σκέψει μου ἐπάνω εἰς τὰ ἠχητικὰ κύματα τῆς Διάνας, κύματα σιγανὰ, ἐναρμονία καὶ λεπτά, φθάνοντα ἐλαφρὰ μέχρι τῆς Ἀκροπόλεως, τῆς μυστικῆς σημαίας, τῆς ὁποίας ἀπετέλουν τοὺς αἰθερίους κυματισμούς.

Τὸ ἐγερτήριο τῶν συνταγμάτων τοῦ πυροβολικοῦ διεδέχθη τὸ : «Ταρα-τατάμ, τατάμ, τατάμ, ταρατατάμ-τατάμ, τατάμ!» τῶν συνταγμάτων τοῦ πεζικοῦ καὶ τοῦτο τὸ ἐγερτήριο τυμπάνισμα τῆς Διλοχίας καὶ ὁ κῶδων τοῦ Νοσοκομεῖου. Οἱ ὀπλίται ξαφνισμένοι ἀποτόμως ἐγείρονται, ἐνδύονται, νίπτονται καὶ φαιδροί, ὡς σπαρτιάται ἐτοιμάζονται διὰ τὸν μέλανα ζυμόν. Τὰ πουλιά ἤρχισαν νὰ τονίζον τὰ ἰδικὰ των ἐγερτή-

ρια, ὅλη δὲ ἡ ζῶη καὶ ἡ φύσις ἐγερθεῖσαι ἤρχισαν ἀναδίδουσαι τὸν θόρυβον αὐτῶν. Ἦδη ὁ ἥλιος ἐπαρπύλαει τὸ πᾶν μὲ τὰς ἀκτίνας του καὶ τὸ χρυσακτινὸν ἑαρινὸν ὄνειρον τῆς πρωΐας μετεδλίθη εἰς πολὺ θερμὴν πραγματικότητα καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν τοῦ πυρός εἰς τε τὴν θερμὴν τῆς Ἀθηναϊκῆς ἡμέρας καὶ εἰς τὸν θερμὸν ζῆλον τῶν στρατιωτῶν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας των, εἰς τὴν θερμὴν πραγματικότητα τῆς ὑπηρεσίας ἐρρίφθην κι' ἐγὼ χαριέσις τὸ δροσερὸν ὄνειρον τῆς ἑαρινῆς πρωΐας, ὅπερ διεπέρασαν τὰ φαιδρὰ καὶ λεπτά καὶ ἐντονα κύματα τοῦ ἐγερτηρίου σαλπίσματος τῆς θεοσεσίας Διάνας!

Σ. Ζωγραφίδης.

ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

3

Μάνης ξανοίγει—καὶ τὸ χορτάρι
αἶμα τὰ πνίγει.—Τὰ παλινκάρια
νεκρὰ μωρώνει—καὶ καμαρώνει
Χάρος πικρός.

Πουλιά, ὀυάπια,—ὕμνολογοῦνε,
Καὶ τὰ κοράκια—πέρα πετοῦνε
καὶ ξεφωνίζουν—καὶ τραγανίζουν
ἀνδρῶν κορμιά.

Πέφτ' ἡ δροσοῦλα—Κλαῖνε τ' ἀστέρια,
Κλατ' ἡ νυφούλα—Καὶ τ' ἄξια ταῖρια,
Χῆρες θλιμμένες—τῆς σκοτωμένες
Κλαῖνε ψυχές,

Λάμπ' ἡ αὐγούλα—σβύνουν τ' ἀστέρια
Κάθε μαννούλα—σπκόνει χέρια
καὶ τὰ οὐράνια—γιὰ τὴν ὀρφάνια
παρακαλεῖ.

4

Ὁρχῶνε ὁ Χάρος τὸ νησί,
Κορμιά τὸ σπέρνει κι' αἶμα τὸ ποτίζει,
κι' ἄφοβα ἡ Κρήτη καρτερεῖ
τὴν Λευθεριά, ποῦ αἰῶνες λαχταρίζει.

Μά, ἔξάφνον τὴ φεγγοβολιά
τῆς Λευθεριάς, τὸ γελαστὸ καμάρι,
πλακόνει δεύτερη σκλαβιά
μέσ' ὅστο νησί, τὸ ξενικὸ ποδάρι.

5

Σφουγγίστε κάθε δάκρυ σας πικρὸ,
τέτοια θανὴ οὐράνια χαμηλόνει.
Τέτοια θανὴ σ' ὀλόκληρο λαό,
ἀθάνατη καὶ νιὰ ζῶη φτερόνει.

Εἶναι τῆς Λευθεριάς καὶ σὸ θεὸ
θυσία, φῶς, λιθάνι εὐλογημένο,
Ἄνάστασι Κυρίου, ποῦ λαὸ
ἔρχεται νὰ λυτρώσῃ σκλαβωμένο!

6

Μαυρόντυμένη ή μάννα γονατίζει
κ' έχει τὰ μάτια της δάκρυα γεμάτα
μυροῦς στήν εικόνα, κλαίει, δακρύζει
γιά τὰ χαμένα του παιδιού της νιάτα.

Στή μάννα, τή χαροκαυμένη.
Καμία παρηγοριά δεν μένει ελπίδα,
Κ' ή δόξα πάει φεύγει, φτερωμένη
Μακρούα κι απ' τή δική μας τήν πατρίδα
DE RIVALS

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΕΝΟΣ ΜΙΣΟΓΥΝΗ

(Συνέχεια προηγούμενου φύλλου)

Και δεν αρκεί ότι σκορπίζει πανταχού τον θάνατον ή καλλονή εκφεύγει πραδόξως και αυτών ακόμη των άμερολήπτων την κατάκρισιν!

Η Μήδεια ούτω προκαλεί την φρίκην. Καλά. Η άπιστος όμως ώμορφία του Ίάσωνος ή όλως άκουσίως της άναστατώσασα την ύπαρξίν της, ή ώμορφία εκείνη ή σπείρασα ένστικτα θηριώδη στή μαλακή προτού και ήρεμη ψυχή της ήν κατέστησε σχεδόν παράφρονα, ή μόνη έπομένως άφορμή των μαιριονιών αυτής προδοθείσης και μαινομένης εκ ζηλείας, εκφεύγει παραδόξως και γλυστρά παραμένουσα σχεδόν άπειλος και κανείς δε φρικιά όμιλών περί του άρκαίου Αργοναύτου και της προδοτίδος και καταστρεπτικής καλλονής του, όπως άκούων και τ' όνομα μόνον του δυσμοίρου της θύματος.

Μολοντί δ' ή Μήδεια την οικογένειάν της μόνον διά της κλοπής του δέρατος και της σφαγής του Αψύρτου, και τον άπαγωγέα της δικ του φόνου των εξ αυτού τέκνων της έπληξεν, εξαργιώνει παραδόξως έναντίον της πλειότερον πάσης Έλένης ή Κλεοπάτρας, την καλλονήν των οποίων έπλήρωσαν διά του αίματός των εκατοντάδες χιλιάδων δυστυχών.

Και όχι μόνον τούτο αλλά τελευταία μάλιστα κερδίζουν υπέρ εαυτών είδος τι άδράς συμπαθείας και λύπης έτι διά τας λεπτάς θλίψεις των εκ μέρους του κόσμου και του ιστορικού, άπαράλλαχτα όπως ό φονεύσας άσημον τινα χωρικών ληστής, φέρεται έν έκδικητική χαρά εις την λαιμητόμον, ένφω μέγιστοι πολιτικοί και δαρκετήτορες στρατηλάται διαγυράθονται από του χάριτος ήθην όλόκληρα ή εξολοθρεύονται έκαστούς χιλιάδων ζένων και ιδικών των ήλίθιων λαών, έχων όλοι άφωσιωμένους θυμαστές και ύμνητας διαπύρους.

Λύσσα τή άληθεία με κατέλαβεν όταν πρωτόειδα κι αυτόν ακόμη τον Όμηρον περιγράφοντα μετά τόσον προφανούς συμπαθείας τή σεβασμό και τή έκστασιν από τὰ όποια καταλαμβάνοντο λητμονούντες πάσης τας συμφοράς των νέοι και γέροντες Τρωάδεται επί τή θέα του κακού των δαίμονος, της Έλένης του τέρατος εκείνου χάριν της καλλονής των οποίου όλόκληροι λαοί έμυροφόρουν διεγραφέντες από του χάριτος του τότε κόσμου.

Όταν δε πάλιν άνέγνωσα την μετά την πανωλεθρίαν κείνην πλήρη τρυφεράς άμνησιακίας και αγάπης ύποδοχήν της υπό του Μενελάου και του λαού του, του λαού εκείνου του όποιου ούτε έν άτομον δεν άφησε που να μη περικαλύψη την καρδιά με μάυρη σκέπη ή πρόστυχη ή άχόρταχη από της παιδικωτέρας της έποχής λαγνείας της, άνελογίστην: άρά γε δε θα πετσοκόβουνταν σαν παληόσκυλο, ύφισταμένη όλα τὰ δυνατά μαρτύρια άν έν τώ μεταξύ τό ίδιο πρόσωπό της τό καλύπτον τό ίδιο άτομον κατεκόπτετο έξ εύφλογίας αίφνης;

Αλλ' έχει πλέον τό δικαίωμα να ιδιοποιηται τον τίτλον του λογικού ό ούτως πάντοτε έπηραζόμενος υπό της καλλονής ήλίθιος αυτός άνθρωπος;

Ο άναστατώσας άφ' έτέρου και βυθίσας εις πένθος τον κόσμο της έποχής του ώρατος Πάρις, ξετρελαίνει και διαίρει εις έχθικά στρατόπεδα κι αυτόν ακόμη τον Όλυμπο, ούτε της Αθηνάς καν εξαίρουμένης, ταχθείσης ως γνωστόν υπέρ των Έλλήνων μάλλον εκ μνησιακίας. Διότι δηλαδή ό Ξανθός βασιλόπαις-βροχός προτιμήσας αυτής την Αφροδίτην είχε δώση εις εκείνην τό μήλο τὰ πρωτεία του κάλλους τουτέστι. Έξ ου έν παρενθέσει δηλούται ότι ούδ' αυτή ή σοφία μένει άνεπηρέατος εκ της καλλονής.

Και τέλος πάντων άπάτης θεοπλάστου Εύας διά τας μαγγανευτικές προκλήσεις της όποιας μόνος ό δυστυχής Αδάμ εκλήθη εις άπολογία, και έξυθρίστη, κ' έδείχθη επί της κεφαλής του ως θύελλαν την βαρυτέραν του κόσμου κατάραν, (έν φ αυτή τό κύριον σκάνδαλον τον ήκολούθησεν εις την έξορίαν ως δευτερεύων μόνον και άσημος συνεργός του έγκλήματος), από της Εύας λέγω μέχρι της Έλένης. . . από της Κλεοπάτρας μέχρι της Νινών ώθησάσης και τον ίδιον αυτης υιόν εις αυτοκτονίαν έξ έρωτος. . . και από της. . . — άλλ' ως μη κατακυλήσωμε εις ονόματα καλλονών της έποχής μας — τὰ πάντα εξαγιάζει ή καλλονή, όπως από της σειρας των θηριωδών της Ρώμης Βασιλικών τεράτων μέχρις Ιβάν του τρομερού, τα πάντα ελαφρύνει ή κληρονομική ευγένεια, ό πλούτος και ή πορφύρα.

Όταν τώ έντι ό Ιβάν άπεσύρθη θυμωθείς εις μοναστήριον, μυριάδες Ρώσων έσπευσαν να ίκετεύσουν αυτόν να φονεύσει όσους έξ αυτών έγκρίτη προς εξίλειώσιν του και επάνοδον μετά ταύτα εις τό Κίεβον, τό όποιον δέν υπέρβρον να βλέπουν όρρητόν Βασιλέως. . . τοιούτου Βασιλέως! Έν φ οι σύγχρονοι Ρωμαίοι, άπροκαλύπτως σχεδόν ύπερηφανεύονται δεικνύοντες τὰ Μνημεία τὰ όποια άφήκεν εις αυτούς ό Νέρων.

Τούτοις αυτούς διθυραμβούς άκούουν οι πλουτούντες με την απογύμνωσιν λαών όλόκληρων χρηματισται άμα έν τή φρενοτροπή της απολύσεως και του κόρου πετάξουν χιλιάδας τινάς υπέρ φιλανθρωπικού τινος τάχα σκοπού.

Τι εκμειν ένώπιον αυτών τό αίμοχαρέστερον άτομον είτε Πιτυοκάμτης λέγεται τούτο είτε Τρόμπαν;

“Ω ύπνωτιστική δύναμις του σκήπτρου και του νομισματος!

‘Αλλ’ επανέλθωμεν εις την καλλονήν.

Τόν κατ’ επανάληψιν προδώσαντα την πατρίδα του ‘Αλκιβιάδην, διατί αναμνησκονται όλοι όχι άνευ κακίας πλέον, αλλά μετά περισσής μάλιστα συμπαθείας;

‘Απλούστατα διότι ήτο συγχρόνως προικισμένος από κληρονομικήν ευγένειαν, από πλούτον και πρό πάντων από άκαταγώνιστον καλλονήν. Του Κλέωνος όμως του βυρσοδέψου τό όνομα ου μόνον έμεινε συνδεδεμένον με τό στίγμα της άξιοπεριφρονήτου άσημότητος, αλλά και αυτήν την έν Σφακτηρία κρίσιμον νίκην του άκόμη κατέβαλαν άγώνας να πραστήσουν ουδέν ήττον ή ως γελοίαν ‘Ο Κλέων άναντιρρήτως θα είχε πλην της καταγωγής του και τι άντιπαθητικόν εις την μορφήν του.

‘Η Δαλιδά και ή ‘Ιουδιθ ακόμη κρίνονται έντελώς διαφώρως μολοντί άμφοτέροι άπήλλαξαν την πατρίδα των από συζύγους ή έραστάς καταθλίψαντας αυτήν και τους συμπατριώτας των. ‘Αλλ’ ή μιν ‘Ιουδιθ ήτο καλλονής θαμβούσης και προσέτι άριστοκράτις, ένφ ή Δαλιδά, άφώνω ότι τὰ κατ’ αυτήν έμάθαμεν από λαόν ένδιαφερόμενον υπέρ του ήρώος του και όχι από τους συμπατριώτας της Γαζαίους, ήτο πρόστυχη και γοντροκαμωμένη ώμορφιά εκ των θελγουσών τους άμβλύνοας ‘Ηρακλείς και προς τούτοις. . . κοινή πόρνη,

Διά τον δαιμόνιον άλλά και σημόν Σωκράτην τέλος, ούτε ένας εκ των δικαστών του εύρέθη να ζητήσει έλαφρυντικήν καν περίπτωσιν εις την μεγαλοφυίαν, την άρετήν ή την άκραν φιλοπατρίαν του ίκανήν να σώση αυτόν από σκληρόν και άδικον θάνατον’ άντιθέτως ή επίσης ως εκείνος επί άσεβεία κατηγορηθείσα Φρύνη, εκφεύγει την θανατικήν καταδίκην άθωωθείσα μάλιστα πανηγυρικώς με μόνην την εύγλωττον συνηγορίαν της επιδείξεως του σώματός της, γυμνωθέντος υπό του δεινού άναμφιβόλως δικηγόρου της από κεφαλής μέχρι ποδών, έν αυτή τή αιθούση του Δικαστηρίου.

‘Ιδού ή καλλονή! (άκολουθεί)
Γεώργιος Μαζαράκης

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΑΙΟΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΤΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Πρώτη μου δουλειά όταν έγύρισα από τό μακρυνό μου ταξείδι, ήτο να υπάγω να επισκεφθώ την παιδικήν μου φίλην Μάρθαν.

‘Ημεθα άχώριστοι και αγαπημένοι άδελφικά από τὰ μικρά μας χρόνια, και πολύ επιθυμούσα να την ιδω, πρό πάντων δε ήθελα να μάθω άν θα εξακολουθούσε να τρέφει τας παραδόξους, τας τόσον άισιοδόξους ιδέας.

Γιατί σαν ποιήτρια που ήτο — και είχαν εκτάκτως άνεπτυγμένον τό σπέρμα της ποιήσεως μέσα της — ήρέσκειτο ύπερβολικά να διαβλέπη τον κόσμο πάντοτε υπό την έτέραυ αυτου ύψιν, να τον θεωρή, όπως μουλεγε, ένα

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΠΑΘΗΜΑΤΑ
(Έργον ‘Ιακωβίδου).

πανόραμα άπέραντο, μία ζωγραφία άπλουμένη εμπρός της εις άμορίαν γραμμών και μαγείαν χρωμάτων. Ούδέποτε ήθελε να της λέγετε ότι ό κόσμος είναι άχάριστος, πώς ή ζωή των ανθρώπων προσκόπτει πολύ συχνά επί πικριών και θλίψεων, να την άφηνίζετε από τὰ πλάνα της εύτυχίας της όνετρα, και να την φέρετε εις την άπίστευτον του κόσμου πραγματικότητα.

Και τό σπουδαιότερον όλων, δεν σάς άφινε να της κάμετε ποτέ λόγον περί θανάτου, έστω και όλως ζένου πρός αυτήν προσώπου.

‘Ητο από τας ύπάρξεις εκείνας — τας πλασμένας να αισθάνωνται, να πάλλουν, να συγκινούνται, και να κλαίουν διά τὰ ελάχιστα. . .

Και όταν επήγαίνα εις τό σπίτι της να την επισκεφθώ, αυτά άκριβώς έσκεπτόμην καθ' όδόν, και ήμουν αρκετά περιέργως πώς θα την επανέβλεπα.

Την εύρηκα καθημένην σ' ένα μικρόν καναπέ, με την κεφαλήν της στηριγμένην επί της άριστερας, ένφ διά της άλλης έφυλλομετρούσεν άσυνείδητα κάποιο χρυσόδετον βιβλίον.

Μί άνεγνώρισεν εύθύς μόλις με είδε και έτρεξε να με ύποδεχθώ. Με ώδήγησεν εις τό στολισμένο σαλονάκι της και μου προσέφερε κάθισμα.

‘Ηρχισεν έπειτα να μ' έρωτά μετ' ένδιαφέροντος πώς έπέρασα στο ταξείδι, περί των ιδικών μου, και περί όλων έν γένει των οικογενειακών μου ζητημάτων, ένφ

ἐγὼ δὲν ἤμποροῦσα νὰ κρατήσω μίαν κραυγὴν ἐκπλήξεως μόλις τὴν εἶδα, σχεδὸν ὀλίγον ἔλειψε νὰ φωνάξω, νὰ συνέλθω ἀπὸ κάποιον ἀλλόκοτον, ἀκατανόητον συγκίνησιν, ἢ ὅποια κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην μ' ἐκυρίευσεν.

Προσπαθοῦσα ν' ἀναγνωρίσω ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς τὴν παλαιάν μου σύντροφον τῶν παιδικῶν μου χρόνων, καὶ τὰ χεῖλη μου ἄθελα ἐψιθύρισαν:

— Ὅποια μεταβολή!

Τὴν εἶχα ἀφήσει τόσον εὐμορφὴν καὶ δροσερὰν καὶ τὴν ἐπενέβλεπα τώρα γλωμὴν καὶ ἀρρωστημένην, καταφανῶς μελαγχολικὴν, μίαν ἔκφρασιν τοῦ ὄλου προσώπου τῆς τοσοῦτον ἀπροσδιόριστον, ποῦ μόνον ἡ διατηρουμένη ἀκόμη χάρις τῶν ὠραίων ματιῶν τῆς τὴν ἐγλύκαινε κάπως καὶ τὴν καθίστα τόσον συμπαθητικὴν! Ἐξήταξα τὴν αἰτίαν τῆς προώρου ἐκείνης μεταμορφώσεως καὶ μέσα ἡ ψυχὴ μου ἐκινεῖτο ἀδιάκοπα εἰς λύπην μεγάλην, εἰς συμπάθειαν ἄμετρον. . .

Καὶ τοῦτο γιατί δὲν εἶχε περάσει πολὺ ἀπὸ τότε χρονικὸ διάστημα, οὔτε περισσότερα τῶν σαράντα θὰ ἦσαν καὶ τῶν δυὸ μας μαζὺ τὰ χρόνια, καὶ μολαταῦτα καταπληκτικὴν παρετήρουν διαφορὰν! Ἀνεπόλουν εἰς τὴν μνήμην μου τὴν ἄλλοτε τόσον αἰθερόπλαστην καὶ χαρούμενην κοπέλλαν, ποῦ γελαστὴ καὶ πεταχτὴ ἔτρεχε μὲ τὰ πλούσια κι' ὀλόξανθα μαλλιά τῆς χυμένα ἄτακτα στοὺς ὤμους νὰ μοῦ ἀπαγγεῖλη κἀνένα νέον τῆς ποίμα — ἡ καθημερινὴ τροφὴ τῆς ψυχῆς τῆς — καὶ θαρροῦσα πῶς ἐβλεπε τὸ φάντασμα τῆς, τὴν σκιάν τῆς μόνον! . . .

Καὶ χωρὶς νὰ θέλω ἐξύπνησε μέσα στὸν νοῦν μου — σὺν ὄνειρο γλυκὸ λησμονημένο — μία περασμένη ἡμέρα, κάποιον τῆς ζωῆς μας ἀνοιξιᾶτικο δευτερό, ὅταν μαζὺ ἐκαθήμεθα σ' ἓνα καναπέδακι τοῦ ἐξοχικοῦ κήπου τῆς, κάτω ἀπὸ τὰ μεγάλα δένδρα, τὰ βαθύσκιωτα, ἀνάμεσα στὰ πανέουσμα μύρα τῶν κρίνων καὶ τριανταφυλλῶν.

Ἐκεῖ δίπλα μου καθημένη ἡ Μάρθα μὲ τί παλμούς χαρᾶς μοῦ ἀπήγγειλε τὸ πρῶτά τῆς ποιήματα, διὰ τὰ ὅποια τὰς εὐτυχιστέρας εἶχε καταναλώσει τοῦ βίου τῆς ἡμέρας. Καὶ ὅταν ἐτόλμησα — πῶς τὸ ἐνθυμοῦμαι — νὰ τῆς παρατηρήσω γιατί εἶνε τόσον αἰσιόδοξος εἰς τὰ ποιήματά τῆς, γιατί δὲν γράφει κι' αὐτὴ σὺν ποιήτρια ποῦ ἦτο κάτιτι διὰ τὴν ἀηδῖαν τῆς ζωῆς, διὰ τοῦ κόσμου τὰς μοχθηρίας, ἐγύρισε τότε μ' ἓνα ἀπότομον ἀλλὰ χαριτωμένον κίνημα τῆς κεφαλῆς τῆς καὶ μοῦ ἀπεκρίθη:

— Μὰ γιατί θελεῖς νὰ μὲ πειράζης; Δὲν σοῦ εἶπα πῶς δὲν μ' ἀρέσει νὰ γράφω τέτοια ποιήματα; Ἄλλωστε τί ἔχω νὰ κάμω μὲ τὸν κόσμον, ἐμένα μ' ἀρέσει νὰ ψάλλω τὰ αἰθήρια τοῦ πλάστου κτίσματα, καὶ νὰ ἐξυμῶ τὰ ὠραία τῆς φύσεως θέλητρα.

«Μὰ δὲν ἤξεύρεις τί ὡμορφος ποῦ μοῦ φαίνεται ὁ κόσμος! . . .»

Συνήθιζε νὰ προσθέτῃ πάντοτε εἰς κάθε εὐχάριστον συνομιλίαν μας, καὶ ἐγελοῦσε ὕστερα πρὸς πείραμά μου τὸ γέλοιο ἐκεῖνο τὸ ἀπαλώτατο τὸ παιδιακίσιον, ποῦ μοιάζει σὺν τὸ τραγοῦδι τοῦ τέττιγος ὅταν ψάλλῃ μέσα στὰ λιοπύρια τοῦ καλοκαιριοῦ.

Καὶ τώρα ποῦ τὴν ἐκύτταξα κατάματα κι' ἐννοιωθὰ ὀλόκληρη τὴν καρδίαν μου νὰ συγκλονίζεται ἀπὸ κάποιον βαθὺ καὶ ἀνεμνήνευτο παράπονον, ἐπαρδεύεται πόσον εἶχε δίκαιον ἡ Μάρθα τότε ποῦ ἐσκέπτετο τοιοῦτοτρόπως γιὰ τὸν κόσμον. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ποῦ ἀνθρώφοτος

ἐλουλούδιζε ὁ κῆπος τῆς νεότητος ὀλόγυρά τῆς καὶ τόσον εὐκολὰ «τὰ παραμύθια τὴν ἐπλάνευαν». Τὰ ὄνειρά τῆς τὰ πλούσια, ἐβλεπεν ὅλα ἐνσαρκωμένα, ἢ εὐτυχία ἐμύρωνε τὴν ψυχὴν τῆς καὶ ἡ χαρὰ τῆς χάριζε μ' ἀπλοχερῶς τὰ δῶρά τῆς τ' ἀτίμητα. . .

Πλημμυροῦσε ὅλη ἀπὸ ζωὴν, ποῦ θερμὴ ἐπάλλετο μέσα στὰς φλέβας τῆς καὶ ἀθῶα ὅπως ἦτο, δὲν ἐγνώριζε οὐδὲν ἄλλο παρὰ «τὰς μαγίσσας καὶ ἡγεμονίδας τῶν ὄνειρων τῆς».

Ἀλλὰ πάλιν ἐσκεπτόμην μήπως παρήλθον πολλὰ ἀπὸ τότε χρόνια, δὲν ἦτο τάχα νεαρῶτάτη ἀκόμα ἡ Μάρθα; Γιατί λοιπὸν νὰ μεταβληθῇ τόσον ἀπότομα; Καὶ ὑπὸ τῆς ἐπιμόνου βασιανίζομενος ἐκείνης σκέψεως, προσπαθοῦσα ν' ἀνακαλύψω ἐπὶ τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς, νὰ μαντεύσω, εἰ δυνατόν, κάτι τι ἐκ τῶν κινήματων ἐκ τῶν λόγων τῆς τέλος τὴν μεταβολὴν ἐκείνην!

Ἡ Μάρθα εἶχε ἐννοήσει βεβαίως πᾶν ὅ,τι ἐπαθαίνετο ἐντὸς μου, ἀλλὰ τὰ μάτια τῆς ἀπέφευγαν νὰ συναντήσουν τὰ ἰδικά μου, καὶ μόνον ὅταν ἐπέρασαν ἀρκετὴ ὥρα ἐγύρισε καὶ μ' ἐκύτταξε προσεκτικὰ, καὶ τότε δέεκρινα καθρὰ μέσα στὰ μεγάλα, τὰ ὄνειροπόλα μάτια τῆς σβυσμένην ὅλην πλέον τὴν φωσφορίζουσαν λάμψιν τῶν, καὶ στὸ πρόσωπόν τῆς τὸ λευκότατον εἶχε χυθὴ ὀλόγυρά τοῦ ὅλη ἐκείνη ἡ γλωμάδα ποῦ γενεᾶ ὁ μαρμαρῶς. . .

Ἡ ψυχία ἀπόλυτος ἐβασίλευεν εἰς τὸ κομψὸν ἐκεῖνο δωμάτιον, ποῦ ἐφώτιζαν ἀσθενικὰ τὰ τελευταῖα ξεψυχίσματα τῆς ἡμέρας, ἐνῶ διὰ τοῦ παραθύρου ἐγύοντο μέσα πένθιμοι τόνοι μουσικῆς, ποῦ ἐξέφευγαν μελαγχολικὰ ἀπὸ κάποιο ὄργανον τοῦ δρόμου. . .

— Μαντεύω τὴν λύπην σας καὶ τὸν οἶκτον, τὸν ὅποιον αὐτὴν τὴν στιγμὴν αἰσθάνεσθε γιὰ μένα!

Μοῦ εἶπεν ἔξαφνα ἡ Μάρθα μ' ἓναν τόνον φωνῆς τοσοῦτον συγκινητικόν, καὶ τὰ λόγια τῆς ἐκύλισαν τόσο παραπονετικὰ ἀπὸ τὸ στόμα τῆς, ὥστε μόλις ἐκράτησα τὰ δάκρυά μου.

— Ἀπατάσαι πολὺ Μάρθα, τῆς ἀπήντησα μετὰ δυσκολίας, δὲν γνωρίζω τίποτα.

Μικρὰ σιωπὴ παρηκολούθησε τοὺς τελευταίους μου λόγους, ὅτε ἓνα βαρὺ ἀναστέναγμα ἐξέφυγεν ἀπὸ τὰ γλωμά, τὰ σχεδὸν ἄσπρα χεῖλη τῆς, ἀκούμβησε τὸ βιβλίον ποῦ ἐκραποῦσε στὰ χεῖρα τῆς, καὶ μὲ ὕψος θλιβερόν, μὲ κάποιον προσποιημένον χαμόγελο ἐπανέλαβα:

— Ἐ πῶς μὲ βλέπεις ἀπὸ τότε; Δὲν ἄλλαξα; ὦ! ἀν ἤξεύρατε πόσας ἀπὸ τότε ἐπέρασα ἄσχημες ἡμέρας καὶ πόσα παθήματα ὑπέφερα μέσα στὸν ἀνεμοστρόβιλον τοῦ κόσμου, σ' αὐτὴν τὴν αἰωνίαν πάλιν, ποῦ τὴν λένε ζωὴν, σὰς διαβεβαιῶ ὅτι ἄλλο ἀτυχέστερον πλάσμα δὲν θὰ ἐγέννησεν ἡ φύσις!

Καὶ ἄρχισε μὲ γραμμῆς ζωντανῆς νὰ μοῦ περιγράψῃ τὰ ὅσα ὑπέστη μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων τῆς, καὶ τὴν περιφρόνησιν ποῦ τῆς ἐδειξαν οἱ ἰδικοὶ τῆς, ἐγκαταλείψαντες αὐτὴν ὀλομόναχην καὶ ἔρημον. Ἐνθυμοῦμαι ζωηρὰ μάλιστα καὶ τὰ ἐξῆς ποῦ μοῦ εἶπε, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ τὴν ἀποχαιρετήσω:

— Αὐτὸς ὁ ὕλισμός, ἡ κακία καὶ τὸ φοβερόν συμπεριφέρον, ποῦ ἀδιάκοπα ἀλληλοκυτιπῶνται μὲ μανίαν καὶ λύσσα ἐδῶ στὸν κόσμον' πόσες φορές δὲν μ' ἔκαμαν νὰ κλάψω, νὰ κλάψω ἡμερόνυχτα ὀλόκληρα. Μ' ἄφησαν ὅλοι γιατί εἶμαι πτωχὴ, καὶ δὲν ὑπάρχει ψυχὴ καμμία νὰ συμπονέσῃ νὰ θυσιάσῃ — ἄλλοίμονο! ἓνα καὶ μόνον δάκρυ γιὰ μένα! . . .

— ὦ! τί ἄνοστος ποῦ μοῦ φαίνεται ὁ κόσμος τώρα; Πόσον ἀλλοιωτικόν, τὸν βλέπω ἀπὸ τότε;»

Τὰς τελευταίας τῆς λέξεις διέκοψαν πυκνοὶ λυγμοί, καὶ τὰ μάτια τῆς τὰ δακρυσμένα ἐξανατίναξαν σπίθες ὀργῆς καὶ μίσους θανάσιμου, ἐνῶ ἐπὶ τῆς καταβεβλημένης μορφῆς τῆς ἐξωγραφίζετο ἡ βαθεῖα ὀδύνη καὶ τὸ μαρτύριο ποῦ ἐφαρμάκωναν πέρα-πέρα τὸ ταλανισμένον στῆθος τῆς!

Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα δὲν ὠμιλοῦσα καθόλου ἀπὸ τὴν συγκίνησιν, ἤμουν σὺν κρεμασμένος ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς, καὶ μόνον ὅταν ἐσιώπησεν, ἄρπαξα τὸ καπέλλο μου ροβισμένος ἀπὸ τὴν ἀγριότητα καὶ τὴν παράδοξον λάμψιν τῶν ματιῶν τῆς, καὶ χωρὶς νὰ τῆς προσθέσω λέξιν, τὴν ἀπεχαιρέτησα μηχανικῶς κι' ἔφυγα.

Τάκης Ν. Κονόθος

ΑΠΟ ΤΑ ΗΡΑΝΘΕΜΑ

ΑΥΤΑΠΑΙΡΗΣΙΣ

Ὁ ἥλιος ἐκλινε πρὸς τὴν δύσιν του καὶ ἡ σκιά καὶ τῶν ἐλαχίστων χαλίκων ἐπεμηκύνετο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὅτε ἡ γλυκύφωνος ἀηδὼν περρυγίζουσα ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον μεγαλοπρεπῶς ἐψάλλε τὸ ἀποχαιρετιστήριον τῆς ἡμέρας ἄσμα. Οἱ ποιμένες κεκοπιαιότες κατερχόμενοι ὠδήγουν τὰ βελάζοντα πρόβατά των ἄδοντες παθητικώτατα ἐνῶ ἡ φαιδρὰ Λευκοθέα ἀνήρχετο εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ πλησίον λόφου, ἵνα, ὡς συνήθως συναντήσῃ τὴν ἀγαθωτάτην φίλην τῆς, τὴν ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας τῆς ἀχώριστον σύντροφον, τὴν κόρην τοῦ ἱερέως.

Ἀμφοτέραι αἰ μυρίνοι καὶ περιχαρεῖς ἐκείναι κόραι συναντώμεναι ἀπετέλουν σύμπλεγμα τοιοῦτον, ὥστε οὐδ' αὐτὸς ὁ χρωστήρ τοῦ Ἀπελλοῦ θὰ ἠδύνατο νὰ παραστήσῃ ἀμφοτέραι ἐκείνην τὴν ἄφρατον ὠριότητα τοῦ Ἀπριλίου ἐκείνου, ὡς λέγει ὁ Οὐγγῶ, ὅστις καλεῖται 20 ἔτη.

Ἀῦρα ἀπαλώτατα πνεύσα ἐσκόρπιζεν ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν τὴν καστανὴν κόμην των, ἐνῶ αὐταὶ πλήρεις σφρίγους ἐψάλλον ἀπολαμβάνουσαι οὕτω τὰς ὠραίας τῆς νεότητός των ἡμέρας.

Πλὴν καὶ αὐτὴ ἡ φύσις πολλάκις δεικνύεται πολέμιος τὴν ἀγάπην των ταύτην ἐφθόνησαν φαίνεται καὶ αὐτὰ τὰ δένδρα καὶ αὐτοὶ οἱ ἄψυχοι βράχοι, οἷτινες καθ' ἑκάστην ἦσαν μάρτυρες τῆς ἀμυθῆτος ἐκείνης εὐτυχίας των καὶ ἰδοῦ. . . παρομοίαν τινὰ ὥρα ἢ ἄλλοτε ἐκφραστικώτατη καὶ θερμοτάτη Λευκοθέα εἶναι ψυχρὰ πρὸς τὴν φίλην τῆς καὶ μὲ πύρινα δάκρυα, ἄτινα ἠροτριῶν τὰς βοδοχρόους παρειὰς τῆς ἀρνείται νὰ ψάλλῃ λέγουσα πρὸς τὴν σύντροφόν τῆς:

— «Παρήλθον τοῦ ἔαρος τ' ἄνθη» πόσον εἶναι ἀληθές, ἀγαπητὴ μου' εἶμαι δυστυχῆς ἤδη. . . ποῦ εἶναι αἱ ἡμέραι, καθ' ἃς ὡς χρυσάλλις σκιρτῶσα ἔδρεπον ἄνθη εἰς τὸν κῆπον τοῦ πάππου μου! ποῦ εἶνε αἱ ἡμέραι ἐκείναι, καθ' ἃς ὡς μόνον μου ἐνασχόλησιν εἶχον τὰ ἐργόχειρά μου;

ὦ! παρήλθον ἤδη ἀνεπιστρεπτέ! καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἔτρεμεν. . . Ἡ δυστυχῆς ἠράσθη τοῦ γείτονός τῆς εὐει-

δεστάτου καλλιτέχνου καὶ ὁπήμεραι ἐβυθίζετο εἰς εἰδὸς τι ἐκστάσεως ὄνειρου θελητικωτάτου, καὶ μαγευτικωτάτου ἀπὸ τοῦ ὁποῖου οὐδέποτε ἐπεθύμει νὰ ἐξέλθῃ.

Ἡ δυστυχῆς ἐπάσχε πλειότερον τοῦ δέοντος καὶ ἡ τρυφερά τῆς καρδία ὡς ἀνεμῶνη ἀπεφυλλίζετο τοσοῦτω μᾶλλον, καθόσον διέβλεπε, ὅτι ἡ ἀδελφικὴ τῆς φίλη ἦτο ἀντίπαλός τῆς. . . ἀμφοτέραι εἶχον τοξευθῆ ὑπὸ τοῦ ξανθοῦ υἱοῦ τῆς Ἀφροδίτης διὰ τοῦ αὐτοῦ τόξου.

Ὁ νεαρὸς καλλιτέχνης ἐγένετο αἴτιος τοῦ νὰ κατακρημνισθῇ ὁ πρῶτος θεμέλιος λίθος τῆς πολυετοῦς φιλίας των.

Ἡ κόρη τοῦ ἱερέως ἦτο ἐκείνη ἡ τις ἐδέσμευσε τὸν νεαρὸν καλλιτέχνην καὶ οὐχὶ ἡ Λευκοθέα, ἥτις ἐνδομύχως καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἐτήκετο ἐκείνη μὲ τοὺς φωσφορίζοντας ὀφθαλμούς, μὲ τοὺς τοξοειδεῖς καὶ πυκνοὺς ὄφρυς καὶ μὲ τὸ ἐπίχαρι μειδιάμα τῆς ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν εἰς αὐτὸν τοιαύτην, ὥστε ματαίως θὰ προσεπάθει, καὶ ἐὰν ἤθελε, νὰ καταπνίξῃ ἐν τῇ καρδίᾳ του.

Ἄνεμος ἐλαφρῶς πνέων ἐσάλευε τοὺς θάμνους καὶ φρικίας ἐπήρχετο εἰς τὰ χόρτα, ὅτε ἡ εὐγενὴς Λέλα ἀνήρχετο εἰς τὸν συνήθη τόπον, πλὴν. . . ἡ Λευκοθέα ἀπουσίαζεν. . . ἔμενε εἰς τὸν οἶκόν τῆς.

Ἐκεῖ λοιπὸν μόνη πλήρης θελητήτων ἀπογοητευμένη διὰ τὸ ἀπροσδόκητον αἰσθημα τὸ πλῆξαν ἀμφοτέρως τὰς φίλας καὶ εὐσπλαγγίζομένη τὴν παιδικὴν τῆς φίλην, ψάλλει τὸ σύνθημα ἄσμα καὶ ἀφοῦ διὰ σταθερᾶς καὶ ζωσῆς φωνῆς ἐδωρίσατο τὸν νεαρὸν καλλιτέχνην εἰς τὴν Λευκοθέαν περιφέρει τοὺς γοητεύοντας ὀφθαλμούς τῆς πανταχόθεν καὶ εἶτα κλείσασα αὐτοὺς ἀφίεται νὰ κρημνισθῇ. . . τὸ ἀγαλματώδες ἐκεῖνο σῶμα συμπαρέσυρε τόσοσους λίθους, ὥστε πάραυτα ἐθανατώθη.

«Τὶ ἀπογίνονται τὰ φύλλα κλάδου ἐκκοπέντος τοῦ στελέχους;»

Ποσῶς δὲν φροντίζει ἡ Λευκοθέα πλέον περὶ τῆς φίλης τῆς; τὸ σφοδρὸν πάθος τὸ φλέγον τὴν καρδίαν τῆς κατέπνιξε τὴν ἀκραίφνην φίλιαν τῆς; μικρὰ παραφροσύνη ἐσάλευσε τὸν νοῦν τῆς.

Νύκτα τινὰ βαθεῖαν, καθ' ἣν τὸ πᾶν ὑπνώττει κυλίνονται λίθοι καὶ πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον εἶρε τὸν θάνατον ἡ κόρη τοῦ ἱερέως. Ἡ δυστυχῆς Λευκοθέα μὴ δυναμένη νὰ ὑποφέρῃ τὸν ἀδίκον θάνατον τῆς φίλης τῆς καὶ ἀκεπτομένη, ὅτι αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τοῦ νὰ κλεισθῶσι διὰ παντός οἱ σπινθηροβολοῦντες ἐκεῖνοι ὀφθαλμοί, κρημνίζεται ἐκ τοῦ ἰδίου βράχου θανατωθεῖσα ὑπὸ τῶν ἰδίων λίθων, ὑπὸ τῶν ὁποίων καὶ ἡ ἀτυχῆς Λέλα.

Μαρίκα Γ. Μιχαλοπούλου

Ο ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ

Παρέστην προχθές εἰς τὴν τρίτην διδασκαλίαν τοῦ νέου δραματικοῦ ἔργου τοῦ κ. Καλοστόπην, τοῦ «Μαυρικίου». Ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἤμην καὶ πολὺ καλῶς διατεθειμένος περὶ τοῦ συγγραφέως. Ἐγνώριζον ὅτι εἶνε ποιη-

τικώτατος, ως φαίνεται και ἐκ τῶν πεζῶν του ἔργου και ἐκ τοῦ «Θεμιστοκλέους», ἀλλὰ ἡ ἀποτυχία του. ἡ οἰκτρά, εἰς τὸν Θεμιστοκλέα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἠθογραφίαν και τὴν ὄλην πλοκήν, μὲ ἀπῆλπιζον. Καὶ ὅμως ὠθούμην ἐνοστικτώες, ὅπως ἴδω ἐπὶ τέλους τὸ νέον τοῦτο ἔργον, ὅπερ ἄλλως και εἶχε βραβευθῆ. Οἱ Ἑλληνοδῖκαι βραβεύοντες αὐτὸ εἰς τὴν ἔκθεσιν παρέθεσαν και χωρία τινὰ ἐξ αὐτοῦ. Κρίνων τις ἐξ αὐτῶν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ, λησμονῶν ὅμως τὸν «Θεμιστοκλέα» ὅτι τὸ νέον ἔργον τοῦ κ. Καλοστύπη, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ στηριχθῆ ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Οὐδέποτε ὅμως περιμένε τις, τόσῃν ἐπιτυχίαν οὐ μόνον ἐμπνεύσεως, ἀλλὰ και πλοκῆς διότι, τὸ ἔργον τοῦ κ. Καλοστύπη, ὑπερτερεῖ ἀδιστακτως οὐ μόνον πάντων τῶν μέχρι τοῦδε ἐλληνικῶν προϊόντων τῆς Δραματικῆς τέχνης, ἀλλὰ και πρὸς πλείστα ἔργα μεγαλοφυᾶ. τῆς ζένης φιλολογίας δύναται ἐπιτυχῶς νὰ συγκριθῆ.

Ἡ βῆσις τοῦ ἔργου εἶνε ὁ μονόλογος τοῦ Μαυρικίου. Οὗτος αὐτοκράτωρ ὢν τοῦ Βυζαντίου, διαπρέπει μὲν ἐπὶ ἀνδρείᾳ και ἀρετῇ, στερεῖται ὅμως τῆς ἀπαιτουμένης διοικητικῆς ἱκανότητος· τῆς ἀνικανότητός του ταύτης ἐπωφελεῖται, ἡ τέως ἐρωμένη του Εὐτροπία, ἣν ἀπέπεμψε, ἀνακαλύψας τὰ κακουργήματά της, μεταβαίνει εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ στρατηγοῦ Φωκᾶ, διαγείρει στάσιν, και ὑποδοθητὶ τὸν Φωκᾶ, νὰ καθαιρέσῃ τὸν Μαυρικίον. Συλλαμβάνεται ἤδη οὗτος, και πρόκειται νὰ ἀπαγχονισθῆ. Εἰς τὴν ἐσχάτην ταύτην στιγμήν, ἀναμετρεῖ τὸν βίον του και βλέπων τὴν παρούσαν του τύχην λέγει· «δικαίως μὲ τιμωρεῖ ὁ Θεός. Εἶνε ἀληθές ὅτι ὑπῆρξα ἀγαθὸς και ὅτι ἐνήσκησα τὴν ἀρετῇ. Ἐγὼ ὅμως πρῶτος Ἑλληναὺ αὐτοκράτωρ ἔκχον χρῆσιν ζένου και μισθοφορικῶν στρατῶν, ὧ ἂν εἶχον ἔθνικον στρατόν!», θὰ κατασυνέτριβα διὰ παντός τοὺς ἐχθρούς του κράτους. Δικαίως τιμωροῦμαι, διότι ἀποθνήσκων ἀφίνω τὸ κράτος μικρότερον τοῦ ὅτι τὸ παρέλαβον». Περὶ τὴν ἰδέαν ταύτην τῆς μεγαλοφυᾶς ὄντως ἀντιλήψεως στρέφεται ὅλον τὸ ἔργον. Ἡ Εὐτροπία ὅμως καιτοὶ ἀποπεμφθεῖσα ἐξακολουθεῖ νὰ ἀγαπᾷ τὸν Μαυρικίον, και ἐπιτυγχάνει νὰ τὸν λυτρώσῃ αὐτὴ λύουσα τὰς ἀλύτους του. Ὁ Μαυρικίος ὅμως δὲν δέχεται νὰ σωθῆ ἐκ κακούργου. Μαίνεται αὐτῇ ἐξ ἀγωνίας μὴ φθάσῃ οἱ δῆμιοι, και ἐξορκίζουσα αὐτὸν εἰς τὰ τέκνα του, ἐπίσης κινδυνεύοντα, τὸν πείθει νὰ φύγῃ. Οἱ στρατιῶται ὅμως τοῦ Φωκᾶ τὸν συλλαμβάνουσι ἐκ νέου. Ὁ Φωκᾶς ἤδη και τοὶ ἔχον εἰς χεῖράς του τὸν Μαυρικίον, δὲν τολμᾷ νὰ τὸν φονεύσῃ, φθεβεῖται τὴν Εὐτροπίαν και διότι τὴν ἀγαπᾷ ἐμμανῶς και διότι εἶνε γυνὴ ἀκαταδάμαστος. Διὰ δόλου ὅμως κωτωθώνει νὰ λάβῃ τὴν συγκατάσσειν τῆς Εὐτροπίας διὰ τὸν θάνατον τοῦ Μαυρικίου. Ἡ Εὐτροπία δίδει ταύτην νομίζουσα ὅτι εἶνε μακρὰν τῶν καταδιωκτῶν. Ἡδὴ δὲ ἐκτελεῖται ἡ θανατικὴ ποινὴ, θανατοῦνται πέντε τέκνα του, ὁ δῆμιος ἐτοιμάζεται νὰ θανατώσῃ και τὸ ἔκτον, ἡ Εὐτροπία ὅμως, ἐν τῇ ἀγνότητι του ἔρωτός της θέλουσα ἐν τοῦλάχιστον τέκνον του νὰ σώσῃ, δίδει ἄλλο παιδίον. Ὁ Μαυρικίος ὅμως τὰναγνωρίζει και διαμαρτύρεται. Ἐπὶ τέλους οἰκτρῶς θανατοῦται και αὐτός.

Ἡ μεγαλοφυᾶ τοῦ ἔργου ἐκλάμπει πανταχόθεν· ἐν πρώτοις εἰς τὴν συνεκτικότητά του ὅλου ἔργου, διότι ἀναμφιβόλως ἐπίτηδες ὁ συγγραφεὺς, παριστᾷ τὸν Μαυρικίον μὴ δυνάμενον νὰ δραπετεύσῃ, διὰ νὰ πιστοποιήσῃ τὴν ἀνικανότητά του νὰ δικαίωσῃ τὸ κράτος. Ἐπίσης χάριν τῆς ιδέας ταύτης ὁ συγγραφεὺς καταλήγει τὸ ἔργον τραγικώτατα, διὰ θανάτου ὅλης τῆς οικογενείας τοῦ Μαυρικίου, διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅποιον τραγικὸν τέλος λαμβάνει ἡ

ἀρετῇ, ὅταν δὲν συνοδεύεται ὑπὸ τῆς ἱκανότητος.

Ἀλλὰ και τὸν Ἐρωτᾶ ὁ συγγραφεὺς ἀπιδανικεῖ, ὅσον οὐδεὶς μέχρι τοῦδε. Ἐντοῦθα δὲ συνίσταται κυρίως ἡ ἐπιτυχία τοῦ συγγραφέως ὅτι ἐνῶ εἰς τὴν λύσσαν και τὰ κακουργήματα ἡ Εὐτροπία δὲν ὑπολείπεται οὐδὲ αὐτῆς τῆς Μηδείας τοῦ Εὐριπίδου, δὲν ἔχει τὴν συγνότητα τὴν ὅποιαν προκαλεῖ αὐτῇ, τὸναντίον πάντοτε διὰ ἀβλέπεται ἡ ἀγαθὴ της φύσις, και διὰ τοῦτο και προκαλεῖ τὴν συμπάθειαν τοῦ θεατοῦ, ἀπὸ πρώτης στιγμῆς, και ὅταν ἔτι μαίνονται ὡς Μάγισσα. Γενικῶς δὲ ὁ συγγραφεὺς τὸ ἐγκλημα παρουσιάζει ὡς ἐξαφίν τινα πρόσκαιρον, ἢ ἀνάγκην ἐπιβαλλομένην ὑπὸ περιστάσεων πολιτικῶν, ἐξαγνίζων οὕτω τὴν Βυζαντινὴν ἱστορίαν, ἐνῶ συγχρόνως οὐδὲν ἀρνεῖται. Καὶ αὐτὸς ὁ Φωκᾶς, ὁ θηριώδης, ρητῶς λέγει, ὅτι εἶνε πολιτικὴ ἀνάγκη νὰ ἀποθάνῃ ὁ Μαυρικίος. Ἄλλως εἰς αὐτὸν τὸν Μαυρικίον ὁμολογεῖ ὅτι τοῦ ἐσφετερίσθη τὸν θρόνον, διότι ἦν ἀνίκανος νὰ κρατήσῃ αὐτὸν «μὴ δυνηθεὶς μίαν κοινὴν στάσιν νὰ καταστείλῃ.»

Ἐξαιρετικῶς ὁ συγγραφεὺς, εἰς τὸν ἐκτελεστὴν τῶν σχεδίων τοῦ Φωκᾶ, Βούλγαρον, ἀποδίδει τὴν φρικωδέστεραν ἐγκληματικότητα, και τὴν μεγαλειτέραν χαμέρπειαν· ὁ Βούλγαρος οὗτος ἐνῶ ἀπὸ τὸν Μαυρικίον ἐσώθη ἐξ ἀγχόνης, τὸν προδίδει, ἐπίσης προδίδει τὴν Εὐτροπίαν, τῆς ὅποιας εἶνε ἐμπιστος. Ἐγκληματεῖ δὲ τελειῶς ἀνευ αἰτίας, λ. χ. μίσους, φιλοδοξίας, ἀλλ' ἀπλῶς ὅπως ἐγκληματῆ, και τοῦτο δὲ πάντοτε ἐνεδρεύων, ἔρπων, ὠτακουστῶν, και μένων εἰς πᾶσαν ἐφοδὸν τελευταῖος, διὰ νὰ ὀνειδίσῃ εἶτα ἐπὶ δειλίᾳ τοὺς συντρόφους του. Ἡ ἀνάμιξις τοῦ προσώπου τοῦτου εἶνε ἐξαιρετικὸς ὑπανιγμὸς περὶ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ τελουμένων. Βεβαίως ἡ εἰκὼν τοῦ κ. Καλοστύπη εἶνε ὑποδεεστέρα τοῦ φυσικοῦ, ἀλλὰ ἐπιτυχέστερον ἀνθρωπίνως δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ζωγραφηθῆ τοιοῦτος χαρακτήρ.

Ὡς ποιήσις, τὸ νέον τοῦτο ἔργον, εἶνε ἐπίσης ἐξαιρετικὸν· νομίζει τις ὅτι ἤκουε τὰς ποιητικὰς ἐξάρσεις τοῦ Περεισιᾶδου, μετεφρασμένας εἰς γλῶσσαν ἀρχαιοπρεπῆ· ἡ κατὰρα ἰδίᾳ τοῦ Μαυρικίου πρὸς τὸν Φωκᾶν, νομίζει τις ὅτι εἶνε αὐτὴ αὐτῇ ἡ κατὰρα τῆς Γκόλφως, ἡ πυρίνη ἐκείνη βροχὴ· ὁ Περεισιᾶδης, ὡς γνωστόν, εἶνε ὁ μᾶλλον ἐμπνευσμένος δραματικὸς συγγραφεὺς, καιτοὶ ὕστερεῖ εἰς τὴν πλοκήν. Διὰ τοῦ «Μαυρικίου» ὁ κ. Καλοστύπης, ἀνεδείχθη ποιητῆς ἐφάμιλλος τοῦ τυφλοῦ ποιητοῦ τῆς «Ἐσμέ», ἀνώτερος δὲ πάντων τῶν μέχρι τοῦδε δραματικῶν συγγραφῶν διὰ τὴν τέχνην, τὴν ἠθογραφίαν, δηλαδὴ τὴν πλοκήν, και τὴν πρωτοτυπίαν τῶν ιδεῶν. Χάρις δὲ εἰς αὐτὸν ἔχει σήμερον ἡ Ἑλλάς νὰ ἐπιδείξῃ ἐγκυχομένη ὑπέροχον δραματικὸν ἔργον. Ὡς πάντα τὰ ἀνθρώπινα, ἔχει τὸ ἔργον τοῦ κ. Καλοστύπη τραγικὰ τινα, τόσον ὅμως ἀβλαβῆ, ὥστε προτιμᾷ τις νὰ εἶνε ὡς ἔχουσιν· ἡ ὑπόδυσις ἐγένετο τελειῶς θριαμβευτικὴ, ὡς δὲ τὸ ἔργον, διὰ τὸ ὕψος συντελεῖται εἰς τὴν ἐξαρσιν τῶν ἠθοποιῶν, και οἱ ἠθοποιοὶ τὰ μᾶλα συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνάδειξιν τοῦ ἔργου, Καὶ οὕτω ὁ «Μαυρικίος», οὐ μόνον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν προσθέτει ἔργον ἀριστον, ἀλλὰ και νέον ἐγγράφει θρίαμβον εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἠθοποιάν, και δὴ θρίαμβον ὀλοκλήρου θιάσου.

Γ. Χατζηγιαννάκογλους

Ἐξεδόθησαν

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ
Διηγήματα εἰκονογραφημένα